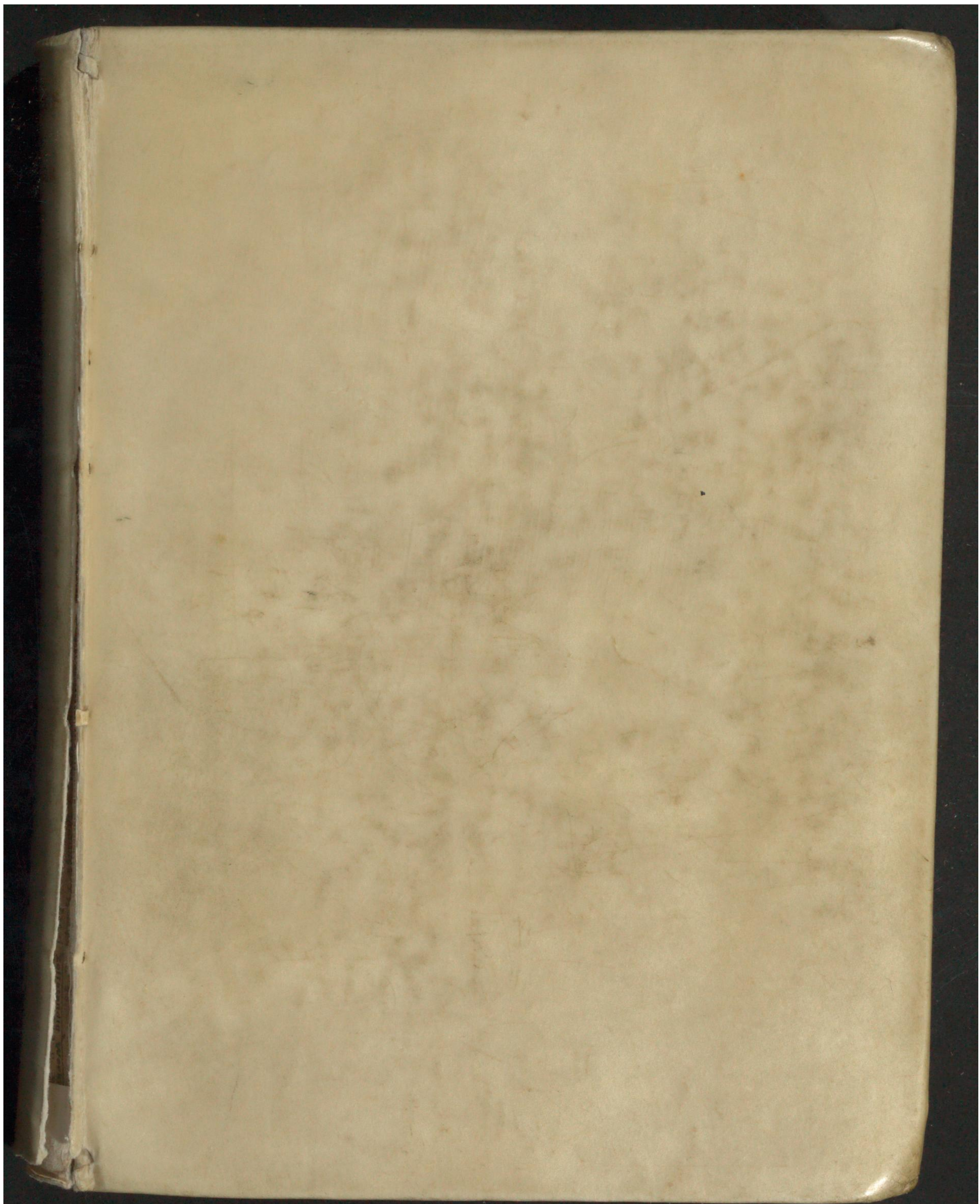
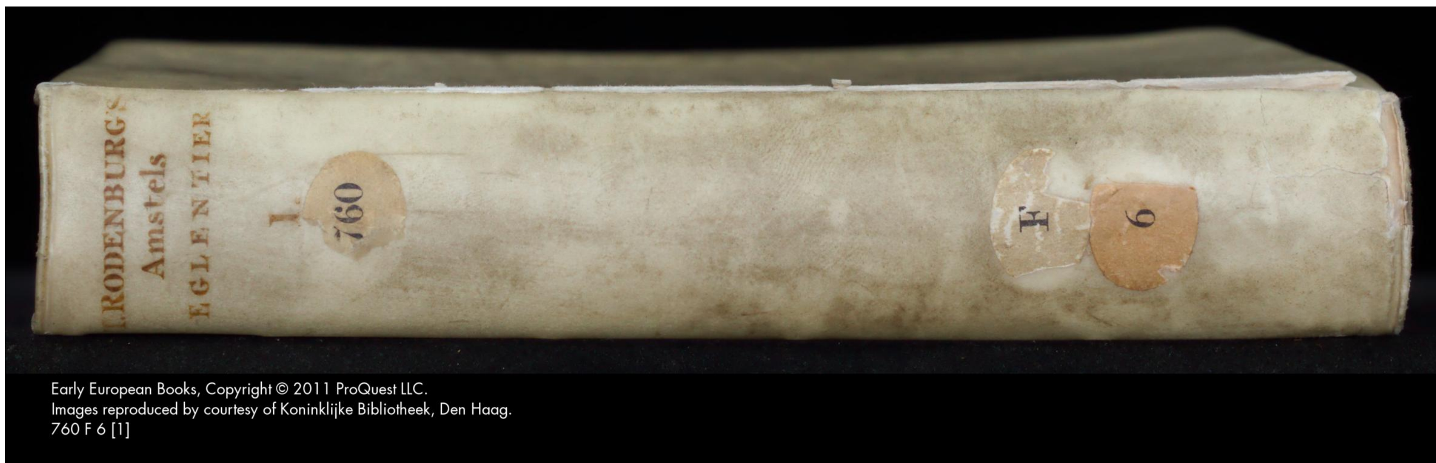
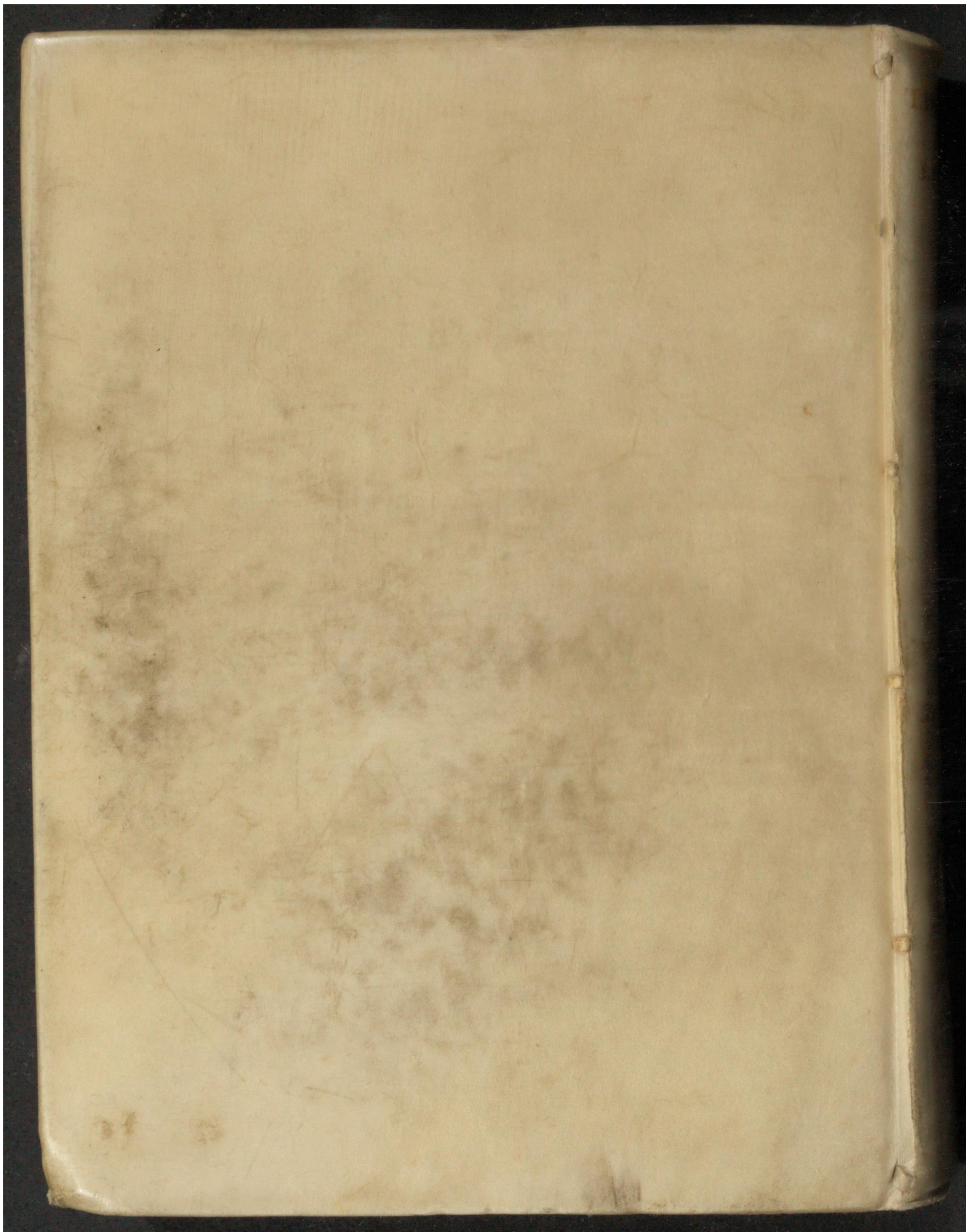

RODENBURG'S
Amstels
EGLENTIER
I.
760
F
6

BATAVIERSE
VRYAGIE--SPEL

Nobilitas sola est atque unica virtus

t'AMSTELDAM.
By Porcevant Morgan Boeckdrucker woonende inde Calverstraet by de Bagijne steegh naest de blauwe koe. Anno. 1616.

D'EDELE, DEUGHD-RYCKE, LEES-gierige Ioffrou, Ioffrou Franscoise Steenborn.

TEn tyde als de bloeyende jeughde eens leergierighe Bataviers lenten geneughte raepten in Reden-rijcx oeffeningh, besteden hy deleeghe uuren vaecken in yets, 't vvelck tẽ minsten zo veel geests-verquickingh', gelijck leegbaerheyt hersenen versuffing', teelden: onder andere zijns gedighten, vond' ik dit by-een-voegsel der *Bataviersche Vryage-spel*, 't vvelcke by ghevalle, V E. vertoont is gevveest in 's Gravenhage. 'k Heb vaecken te vooren, en oock zedert, verstae i V. E. op 'tzelve inhoudt geredẽkavelt hebt met dẽ autheur, en bevonde V. E. en zijn oordeel evenaerden in't beloop onses eeuvv', nopende de onveranderlijcke liefde, de geapassioneerde neygingh', die zijn *Heliodoor* met *Celestina*, *Hermilio* met *Emerentia*, de tvveelings liefde van *Panphilio* en *Sephalus* tot *Lucia*, de beveynsde ende hatelijcke minne van *Polotheus*, de schightige eñ schadelijcke veranderinge van *Lucia*, pleghen: hunliens geluckige, en droevige eynden. En bemerckende hoe aengenaẽ 'tzelve vverck by velẽ is gevveest, vermits de bevallijcheyt des ghedichte, en leerlijcke voor-beelden, heb ick het de druck vvaerdigh geacht: en V. E. vvijdt-rughtighe deughdens-lof, en kunst-lievende neyginghe my verstout V. E. 't zelve toe te eygenẽ, dienstelijck verzoeckende dit vverksken te nemen in V. E. behoedingh', ghelijck ick bidde de opper-hoeder V. E. behoede in zijn heylighe behoedingh. In Amsterdam den eersten Iulij, 1616.

V. E. zeer ootmoedigen dienaer. *Porsevant Morgan.*

PERSONAGIEN.

Theophilus. } *tvvee oude Batavieren.*
Piracles.
Celia. *een loos meysken.*
Polotheus. *een beveynst Jonghelingh*
Sephalus. } *beyde lievende Ioff.* Lucia.
Panphilio.
Lucia.
Emerentia. *verliefdt op* Hermilio.
Hermilio. *verliefdt op* Emerentia.
Celeſtina. *verliefdt op* Heliodoor.
Heliodoor. *verliefdt op* Celeſtina.
Schijn-deught. } *tvvee zinnekens.*
Schoon-praet.
Tyter. *Polotheus dienaer.*

Het toonneel is de Amſtels-dijck, Reegeliers, Spieghels, en Drij-roemers-hof.

BATAVIERSE VRYAGIE--SPEL.

EERSTE BEDRIIF.

Theophelus, en Piracles: *twee oude Batavieren.*

Theoph. VRiendt Piracles wat iſt? wat ſalmen't doch toe duyden?
Dat/laeſy/onſe Land/de Batavierſche luyden/
" Waer Zeeghbaerheyt heur zeet/het ſlechte/en reght ghemoedt/
" De onbeveynſde trouw'/en noodrufts g'noeging' vroed'
(Ach alderzoetſte eeuw'.) geplaetſt was. Heyl'ghe eere:
De ſchijn-deughd' en ſchoon-praet nu achten/ laeg/ veel meere?
Ghelijck of ons natuur in weſen waer verkeert/
Mits deſe yſ're Eeuw' ons niet als looſheyt leert.

Piracles. Theophelus ick noyt zins myne teere jaeren
Het Vaderlandt dus zagh/wy and're luyden waren/
Noyt hoorden ick zo veel geklagh van liefds ontrouw'.
De knapen zijn zo valſk' dat qualijck de Joffrouw'
Magh roemen van hun liefd'/ zo tobb'len hunliens zinnen/
" De laetſte die zy zien zijn d'eerſte die zy minnen/
" Dus zwierdt hunliens verkies vermits de ſwacke grondt.

Theoph, Zo lieven zy dan niet?

Piracles. Alleenlijck met de mondt/
Die ſnapt/die klapt/ die vrijdt/ die weet zo zoet te queelen
Dat zy door 'tvalſk' ghezmeeck de maeghdens herten ſteelen/
" Want langer niet en duurt de min des looſen man
" Dan zo lang als de maeght de min-vrught weyg'ren kan.

Theoph. My dunkt de vrouwens ſchoonheyt heur gans gaet verſchuylē/
Ghelijck de looſe mans met hunliens trouwe tuylen.
De rooſe-ſchoone-kleur nu zelden opwaerts ſchiet/
Verloozen is de ſchaemt/de vrouwen blooſen niet/
Of zelden zo ick merck. Ziet hoe zy al hun kleeren
Verand'ren na de wijs/en gaen d'een d'ander leeren
't Wtheems te zijn het beſt: al blijft het aenſight een/
De kleeding' is zo wayts/ dat wy met groote reen
Wel ſegghen moghen dat/helaes/men wel bevinnen/
Gelijck het kleedt vervreemdt verand'ren oock de zinnen/
Manieren/en ghelaet.

Piracles. Helaes/verlooren tijt/
O Vader-land 't ſchijnt ghy u zelven niet en zijt.
Waer is 't goedrondſe hert als woorden zeeg'len waren?

Als lust niet was verwerdt in woeste-Venus-baeren?
Als d'ooghen waren boden van't gheen 't herte zoght?
En woorden tolken van t'gheen ons ghemoede doght?
Als lust ghebleughelt was door reedens strickte wetten?
Als liefde maghtigh was te blussen mins-lusts-hetten?
Als eer de septer droegh/en niemant dencken dorst
Te rusten als uyt liefd' op sijn ghieliefdens borst?

Theoph. Help Godt/hoe ist verkeert.

Piracles O Hemel wat macht weesen?
Theophelos ghy weet hoe 'tvaderlandt door desen
Europaes spieghel was/wat salt nu sijn in't lest?

Theoph. Verleden tijt was opt gheacht de alderbest/
Tijt is de selve tijdt/ t' zijn dese wulpse kuuren
Die teelen al 't verkeer/en onse jeughden stuuren
Laes/op onrechte wegh/ door schijn-deught/en schoon-praet.

Piracles Te ropen dese uyt is daer toe gheenen raet?

Theoph. Gheen raed als gheen gheloof te geven aen hun beyen.

Piracles Laet dit 't besiot dan zijn en wyselijck beleyen/
Tot Vaderlantse nut/en 't alghemeyne goedt/
Godt gunt zijn gunst aen hun diet al om 't beste doet. Beyde binnen.

Celia *een loos meysken* Polotheus *een beveynsden Ionghelingh.*

Celia Reght vande Reeg'liers dijck quam ick om u te binden

Polothe. En ick vant Reeg'liers hof/o Celia, beminde
Speel-noot nu moet ick yets gaen binden schalck'lijck uyt
Wat vreemdts/en zoo belapen dat mijn zins beduydt
Door jonghe Batadiers niet licht kan zijn ghevonden.

Celia Zaght/zaght/daer zijnder twee/die zullen yets vermonden/
t'Ghevaer huns heete min/laet ons ons houden stil
En overhoozen 't gheen hen gaeylheyt wercken wil.

Sephalus. Pamphilio.

Sephalus Wat ist dat u beweeght? zijt ghy berooft van zinnen/
Pamphilio? en g'looft Lucia sou beminnen
V meer als zy my lieft/al 't Amstelse ghewest
Wel kenn'lijck ist dat zy my opt beminden best.

Panphil. 't Goetduncken u bezit/de waen het u voorbeelden/
Lucia meerder gunst my immer mede deelden
Als ghy u leven hadt.

Sephalus V gunste doch ontvoud/
Waer deur dat ghy u hoop heurs weer-liefd zeecker houd.

Panphil. Meer tekenen heurs liefds kan ick als ghy verhalen.

Sephalus Wel nu begint/doet ghy't zo zal ick niet meer talen
Na heur/maer ick gheloof dat ghy heel zijt verzindt/

Mits

Mits ick voor seker weet: dat zy my best bemindt
Doch zeght wat gunst ghy hadt.

Panphil. Lucy onlanghs verleden/
Met andre Nimphkens meer/al kabelende reden
Van liefdens rechte aert/in't velt verselschapt was
(Al zittend' in een ringh/op't zoete klaver gras/)
Verspieden my van veer/dies zy heur lief ghezighte/
Met lodderlijck ghedraey niet eens van my en lighte/
Ja heur Albastre vel van vreughde lieflijck bloos
(Oprechte liefds blasoen) ghelijck een versche roos/
Of als de gouden Son in't Oosten uyt comt breecken.

Sephalus Van s'ander daeghs onweer ghewis/ja ware teecken/
En zeker u voorseyde 't bloosken op heur wangh
Toekomende ghezught, en u bedroefde zangh.

Panphil. Ja somtijts vind' ick heur met and're dochters fiere
Al pluckend' bloemkens aen de Amstelse revière/
En midts als zy my ziet de pluck lust heur vergaet/
Ja al 't gheplukt ghebloemt zy acht'loos vallen laet:
Is dit gheen liefdens blijck?

Sephalus Het schaepken moet oock schroomen
Te grasen alst ter schicht de Wolf van veer ziet komen.

Panphil. En soo zy slechts mijn hondt gemoet zy stroockt en doet
Hem alle vrienschap dan.

Sephalus O slechten/armen bloedt/
Al liefdt zy wat u is zy mach u lijckwel haeten.

Panphil. Zo ghy 't al qualijck duydt zo kan gheen gunste baten.
Noch vond' ick gist'ren heur op d'Amstel kant int gras/
Al waer mijn lieve Nymph in't water lobb'rend' was/
Terstont als zy my sach mijn by-zijn zy ghehenghden/
En met heur lieve handt mijn aengesicht besprenghden.

Sephalus 't Scheen sy verkoelen wou u hertens heete min/
En u besprenghden g'lijck de Deliaens Godin
Actæons aenghesicht verachtelijck behoofden.

Panphil. Lucia korts verleen vermoeydt was heur verpoosden/
Recht ondr'een linde lommer bloeme-kransjkens vond'
Verciert met zulck verschiet als zy doen tijdigh vond'/
En mits als zy my zagh heur pols soo schichtich jaeghden
Dat zijt niet loch'nen kost als ick't me-vrouwe vraeghden.

Sephalus 't Was ghelijck of heur een koorts door u ghezight bevongh/
En t'omgheroerde bloedt doen deur heur ad'ren sprongh.

Panphil. Noch volghden ick heur eens ond'r heur speel-nooten allen/
En zy uyt liefde liet een tuyltgen heym'lijck vallen/
Doch kustendt eerst/op dat ick heur kus neemen zou
Vant lief ghebloemt/flux ick (door 't wincken van mijn vrouw)
Opraepten't: is dit niet een openbare gunste?

Sephalus Hier door mooght ghy verstaen dat zy heur liefde en jonste
G'leeck by verwelckt ghebloemt die waren schoon by dach/

Waer wurp die zavons wech als zy u komen zach.

Panphilio
Ghy neemt het al verkeert wat ick te vooren stelle/
Wilt Sephalus nu oock u gunste my vertellen
Om t'oord'len wien zy liefdt.

Sephalus.
Zo zot ick niet en ben/
" Door 'troemen van vrouws gunst men klaer de gecken ken/
" Wat vordert doch u roem? wat baet u gunstens boogen?
Al zaeght ghy liefds gesant door 'tgluuren heures oogen.
En of Lucia my heur gunst bewesen had/
Panphilio hoe dus? Waent ghy dat ick u dat
" Verhalen zoud'? Ach neen/waer zy heur gunst me delen/
" Geen gunste waerdigh zijn/zo wy't niet kunnen helen.

Panphyl.
Hoe looslijck ghy ondeckt 'tgeheyme mijns ghemoedt.

Sephalus.
't Is u verdiende loon ghy die de maeght misdoet/
Beroemt u van heur liefd'/ en moog'lijck onwarachtigh/
Dit's d'oorsaek waerom dat de maeghden afterdaghtigh
In henliens gunste zijn/ want ghy u duncken laet/
En sulke Narren meer/dat al is t'uwer baet/
De minste heusche gunst die vrouwen ons betonen
V sotlijck waenen doet dat deese wyse schoonen
Niet veynsen in hun liefd'.

Panphyl.
O Sephalus ick docht
Niet/ dat ghy waert zo schalck/en listelijcke zocht
Te ziften mijn ghedacht/en dan noch te begecken
't Geen ick in vryheyt spreeck/ dit zijn u loose trecken/
Veer ist van my dat ick Lucias hooge waerd'
Zou traghten te misdoen/tis mijn liefs liefdens aert
't Besteden van weer-liefd' upt reyne liefde aerdigh.

Sephalus.
Pamphilio, swijght/swijght/ghy zijt heur liefd' niet waerdigh.

Panphyl.
Mijns waerde ick niet roem/maer van mijn trouw ick mach
My roemen/want met trouw men trou opt lonen zagh.

Sephalus.
Ghy weet niet hoe ick heur onlangs verleen bevryde
Van eenen boosen-Sater die ten selven tyde
Heur eer schier had berooft/had ick het niet belet/
Daer over liefdt zy my/ of weldoen heeft gheen wet.

Panphyl.
Zo zoud' heur vrye-hert/ oft d' herte-steelders-oogen
Ond'r een ghestelde Wet door u dan zijn ghetooghen:
De liefd' noyt wetten had ov'r onse vrye-wil/
Betrout ghy op heur plight/bindt ghy u aen die gril/
'k Vertrouwe op de trouw/die ick me vrouwe toonden/
" Getrouwe trouw upt trouw met trouheyt immer loonden.

Sephalus.
Betrout ghy op heur trouw wijl ick heur weer-liefd' win/
Want sulcken als ghy zijt verstaen niet d'aert van min. Binnen.

Polothe.
Ziet hoe dat dese twee zigh niet verg'lijcken konnen
Op't deelen van de proy/ die noch niet is gewonnen/
Maer Celia met u toedoen ick't zo beschick

Hun

Hun hoope vrughtloos zy 'en leyd' hun inde strick.
En zo ghy by Lucia heymelijck kunt komen/
En klappen al 'tgesprek/en waer dees twee van roemen/
't Verkeert terstont hun liefd'/ 'k wed ick het zo beleyd/
Lucia my dan liefd' en laet hun alle-beyd.

Celia. Wilt ghy dan Oediel (daer ick zo lang om wroghte
Zy u beminnen zoud') verlaten? hoe? Ick doghte
V liefde was verknoght.

Poloth. Ghy Celia verstaet
" Niet dat wy willen noyt 'tgheen tijt en luck toelaet/
" Maer 'tgheen men niet en heeft wy wenschen steets/ en willen:
" Wat nieuws/'t is onse aert.

Celia. Kan zy u lust niet stillen?
Zo schoon is Oediel ghelijck Lucia is/
Dies ik verwonder zeer/ want 't gaet gans buyten gis.

Poloth. Mijn Oediel is schoon/ Lucia die beminne
Ick meer als heur/ zy heeft yets 't welck behaeght mijn zinnen/
't Is yets/maer dat verswijgh ick/ doch 't is zulcken dat/
Dat ick Lucia liefst'/ als Oedilia had.
" Want alle schoonheyt treckt/en doet ons liefd' vermeeren/
" Som om een fier ghelaet/wy hun ontsicht'lijck eeren/
" De ander gluurt zo zoet / waer deur men heur bemint/
" En 't ander Nymphkens lach ons zinnen gants verblint/
" Een daeltjen inde wang/ ons zielen oock kan rooven/
" Zoms spraecke is zo zoet/dat wy terstont gelooven
" Zy d'alderwaerdste is/de and're d'herten treckt
" Met zedigh zwijghen/ of om dat zy weynigh spreckt/
" Dees als zy vriendlijck laght wy voor de schoonst' laurieren/
" Die is gentiel van leeen/ en boerigh van manieren/
" D'aer maeckt haer wesen schoon en is van lichaem grof/
" Som hebben geen van beyd'/ maer 't wel verdiende lof/
" Van rijck/en kloeck vernuft/de gaben zijn verscheyden
" By d'hemel dus verdeelt/en dit doet ons verleyden
" Vermits de schoonheyt lockt/en yder 'tschoonst' vermaeckt.

Celia. Ghy Oediel misdoet zo u begeerte haeckt
Na ander liefd'/ mits ghy bezit het koor heurs herte.
Denckt met wat droeve klaght/ en bitterlicke zmerte
Zy u beklagen zal/want zy't niet heeft verwacht.

Poloth. D'ontrouw is anders niet dan g'lijck't de werelt acht/
't Verand'ren oeffent ons/ als Oe diel zal hooren
Dat ick Lucia tot mijn liefken heb verkooren/
Zo heeft zy grond' waer op heur geest dan wercken magh
" Om wreken mijn ontrouw/en vaeck voor dees men zagh
" De krijgh van 't een ghewest hout 't ander land in vrede.

Celia. Ach Polotheus ghy/helaes/ zijt al te wrede/
Beklaghen moet ick heur vermits ick zelven ben
Een maeght ghelijck zy is/en 't my gebeuren ken

Het gheen heur nu ghemoet/doch zo ick heure leven
Bedeack/en zy trou brack (die goedronts was ghegheven
Aen Olivier) om u te lieven/die trouw breeckt/
Zo zie ick dat zy heur ontrouw nu zelven wreeckt:
" Dus 't quaet ſijn Meeſter loont.

Poloth. Zy zalt alleen niet weſen:
Want ſedert dat ick quam van Tunis hier in deſe
Ghewesten (waer goedronts de woorden zijn gelooft)
Heb ick meer maeghden van hun trouwe gans berooft.
Emilia heb ick van Zeegheer doen wantrouwen/
Hy twijffelt oock van heur/ Angniet heeft groot berouwe/
Zy Reynhert heeft belooft/de liefd' ghebroocken is
Van Emerens en heur Hermyl, ick ſtoock ghewis
De gramſchap hier en daer/ho/ ho/ 'k heb ſulcke kuuren
Dat ick dees meyſkens al na mijnen wil kan ſtuuren/
Ick zweer dat ick hen lief/ 'k beleg't met zulcken praet/
Ja niemant van hun al hun niet beklappen laet.
Zaght Emerens is daer: Dus laet ons t'ſaem vertrecken
Nae 't Reeg'liers Hoff/ om u mijn meening' te ontdecken. Binnen.

Emerentia.

Emerent. Hermilo zijt ghy valſk'/wie ſalmen dan vertrouwen?
Ach alder-valſte eeuw/ach arme ſlechte vrouwen/
Waſt niet aen deſe hand? ſpreeckt ſpraeckeloose lit/
Dat hy zwoor/dat hy doen zijn langh' ghewenſte wit
ghetreft had/als ick hem mijn reyne weerliefd' jonden?
Ach/als ick denck hoe vaſt het zeghel onſes monden
Beheyden die beloft/ons aeſems waren een/
Zijn ziel was in mijn ziel/en mijn in zijn (zo't ſcheen)
Of immers zo ick docht :is alles nu vergeeten?
Hermilo, waerde helt/ach mocht ghy daed'lijck weten
Hoe bloedigh dat ick ween/ 'k weet het u deeren zou.
Rolt ghy mijn tranen heen/bodinnen mijns herts rou/
Plaetſt u op zyne borſt/en wilt ſo murmereren/
Ghelijck de Tortel-duyf als zy/laes/moet ontberen
Heur lieve liefſte gayt/ en bootſt mijn klaghten nae/
Dringht derwaerts roodt ghetraen voor dat ick zelven gae.
Ach Amſtel die nu hoort al deſe droeve klaghten/
Beweeght u waters toght te trooſten mijn ghedachten/
Tot dat u ſtroom ghenaeckt omtrent mijn lief Hermyl/
En ſtilt u vlieten dan/onthout daer voor een wijl/
Kuyſt dan met zulcken maet/dat al mijn droeve woorden
(Die 't water mede draeght/en ghy my upten hoorden)
Hem vlieghen in't ghehoor/(dees water-gunſt my ſchenckt)
En bijt hem in zijn oor/dat hy zijn woord ghedenckt.
En ghy/ha doods goddinn'/verciert my met u kleeren/

Mijn

Myn lichaem graegher wenst nae't aerdens graf te keeren/
Als langher dus benauwt te leven in verdriet/
En nimmer/laes/de vreught mijns hertens wensk' gheniet.

Lucia *en* Emerentia.

Lucia. In welvaert Emerens! God gheef het lang mach duuren.
Emerent. God wil u hertens wensk'/ en uwe neyghingh' stuuren.
Lucia. Het zelve wensch ick u.
Emerent. Ick moogh'lijck wensk' te veel.
Lucia. Het deughd'saem hert wenskt niet/als zijn bezlooten deel.
Emerent. En zo 't ghewenste mist!
Lucia. Zo moetmen vast ghelooven/
Door 't missen van de wensk'/ 't niet was gheschickt van boven.
Wel/spraeck'loos Emerens? het schijnt ghy zijt onstelt/
Wat isser speel-noot/spreeckt/wat isser dat u quelt!
Emerent. Gheheughenis/helaes. Vaeck onder dese boomen/
Op't korte klaver gras naest 's lieve Amstels stroomen/
Wy zonghen lieve zang' en gaven raedsels uyt/
Wijl yder knaepken met zijn wel bezeylde schuyt/
Bekruysten 's Amstels ruggh'/ en bloeme kranskens vlechten/
En tuyltjens bonden t'zaem/ en wy als Meyskens slechte/
Geboertend' vrysters doent/bespottende de Min/
Belaghtend' 't zot ghevry/ als onsē hert en zin
Voor 't lieven was bevrijt/helaes/de liefds vermooghen
Wy nu ghevleughelt heeft/ ach/onbedochte ooghen/
Waerom verkoost ghy doch op ongheheyde grond'?
En waerom spraeckt ghy tongh'? wat klapten ghy O mond?
Lucia nu verdort de lenten mynes jeughde/
Noyt Emerens zal meer ghenieten ware vreughde/
Vermits bedroefheyt gans vernielt dees arme maeght.
Lucia. Waerom ist speel-noot dat ghy dus bedroeflijck klaeght?
Emerent. Lucia 'k heb veel reen/en 't gaet my aen mijn herte.
Lucia. Ontdeckt my Emerens de oorsaeck uwes smerte.
Emerent. Lucia zo ghy zijt noch zo ghy hebt gheweest/
Vry van de liefdens band/ Lucia 'k bid u/ vreest
Voor die benaude strick/ laet niemant u bepraten/
En wilt u vrye hert door niemant steelen laten:
Liefdt niemant zijt ghy wijs/noch niemants klaght ghelooft/
Want als hen schalck ghevry u weer-liefd' heeft gherooft/
En zy verseeckert zijn dat wy hen weer beminnen/
Dan wiss'len zy van liefd'/en ons niet meer besinnen/
d'Ontrouheyt zijn zy zelf/ach/loose aert/schijn-trou/
Hun glory meest verquickt in't vanghen van een vrou/
" De snoodste creatuur de man is hier op aerde/
" Hun woorden moorden zy/hun eedt is van gheen waerde;

Hun

" Hun clachten boerten zijn/hun suchten niet als spot/
" Hun tranen dregghen zijn nae onse vrijheyts lot/
Hun vrijen mijen wilt/gheen stomme boon gheloven/
En noyt hun claghten stilt/waer door zy u ontroven
U selven/gh'loven hun? neen zeecker eer der zal/
Ick my int woeste wout met klaghelijck gheschal
By 't redeloos ghediert /by wilde/en wrede fellen
" Begheven/want zoo zeer en zalt mijn hert niet quellen
" Van een die wreed'lijck is my wreed'lijck comt aenboort/
" Als van die vriendlijck schijnt/en wreed'lijck my vermoordt.
" O wyse Vater die zich niet en liet bedrieghen
" Na dat hy heet/en koud' uyt een mans mondt zach vlieghen.
Noyt docht ick dat Hermyl, na dat hy had zijn wens)
Soud hebben oyt gheweest ontrouw aen Emerens.
Wie docht dat dat ghesicht waer trou zich zelfs in toonden/
Die trouwe zelven scheen/ mijn liefd' met ontrou loonden?

Lucia Hermilio ontrou?

Emerent. Hermilo ick beklaech.

Lucia Hermilio ontrou? ick schaem my vande vraegh/
Hermilio ontrou? wien sal men dan gheloven?
Die oyt eers-spieghel was/heeft die u nu verschoven?
Zo zedighen ghelaet/ kiest die voor u een aer?
Zijn al zijn woorden valsk? zoo spreeckt hier niemant waer/
Hermilio ontrou? te deerlijck is u lijen.

Emerent. Wacht dat ick u verhael zijn langh' en yv'rich vrijen/
Ach/speel-noot dat ghy wist wat eeden dat hy zwoor
Als hy my g'loven deed' waerom hy my verkoor/
Met wat bedroeft ghezught hy zijn ghedachten uyten.
De biggel-tranen-vliet't gheheym zijns borst ontsluyten
Al rollend' langhs zijn zuyv'r-e-bleecke-witte-vel/
My dunckt/Helaes/ick noch de lieve tranen tel/
En yder traen my scheen bodin zijns trou te wesen/
Met zughten steets verzeldt(die uyt zijn boesem resen/
Noch nockend' hy my zwoor dat ick was zijn Goddin/
Verheefden reyne liefd'/versoeyden geyle min/
Met sulcken zoet ghespreck/met sulcke lieve reden/
Met zulcken lief ghenarm/met sulcke heusche zeden/
Hy beelden af zijn liefd/als ick hem hoorden an
'k Had mee-ly met de pijn des lieven-schalcken-man.
Als my/laes/onverziens/een sught dan mocht ontslippen
Beseghelden die flucx met zijne roose-lippen/
Met zulcken lieven kus/'tscheen of hy wiss'lijck docht
G'lijck d'eene kus de aer/d'een sucht de ander brocht/
Om door mijn zughten zoo 't gheheym mijns hert t'ondecken/
En my door liefdens lust in liefdens lijn te trecken/
Bezwoor zijn woorden al/be-eeden al zijn reen/
Doch 'k weygherden hem steets met mijn Stock-regel-neen/

En

En zoo hy somtijts door het drapen mijnes ooghen
(G'lijck oft hy door 't ghezicht bemerckten mijn me-dooghen:)
Verspieden wat ick docht/ flux was hy gans ontmant
Van vreughde/ en met zijn hy druckte zoo mijn handt/
G'lijck of hy door 's handts slot die zielen woud vereenen/
Of dwinghen dat ick hem met woorden zou verleenen
't Gheen hy met woorden zoght/ en hoe wel dat ick vond'
Mijn liefd' zoo rijp als zijn betemden ick de mond/
En veynsden/ want de spraeck mijns liefds selv deed' schroomen.
" De mannen achtent minst het gheen zy lights becomen.

Lucia: Dats noch een oude spreuck.

Emerens: En daerom met voordacht
Ic toonde g'lijck of ick sijn liefd' niet had gheacht/
Maer/ Laecy/ korts daer nae reght onder dese linde
('t Welck eeuwich blijven sal gegrift in mijn ghezinde)
Hy wandelde met my/ en nae dat zijn ghebeen/
Zijn ernstich graegh versoeck/ al zijn ghebry/ en reen
Niet rechten uyt/ zeyd' hy/ ach/ Emerens mijn herte/
Soo bidden/ traenen/ en het zughten mijnes smerte
V niet beweghen kan te lonen liefd' met liefd'/
En my u weer-liefd' gunt/ noch dat u niet gheliefd'
Te tonen u me-ly/ zoo wil ick klaerder proeven
Van tonen mijn herts rouw (hoe wel het sal bedroeven/
Waer reden plaetse heeft/ ja moogh'lijck/ 't uwer schand/
Als yghelijck weten zal dat ons Bataefse land
Sulck onmedooghen heeft/ verliesende mijn zinnen/
Hoe trou Hermilio was die ghy niet kost beminnen/
En als zijn spraeck was gh'eynt zijn afscheyd van my nam
Met een bedroefdt ghezught/ een tree te rugghe quam/
En vriend'lijck wrongh mijn hand met tranen in zijn ooghen/
En zulcke tranen/ Laes/ die door de liefds vermoghen
Afbeelden 't naeckte beelt van zijn bedruckt ghemoedt/
En upten een vaert-wel/ ja zijn ontroerde bloedt
Soo bloosden onder 't vel dat ick/ Helaes/ wel mochte
Bescheydelicke zien wat liefde in hem wroghte/
En nae de Weetringh teegh langhs d'oude Reeg'liers zloot/
Hy kruysten d'armen 't zaem/ besturf ghelijck een dood/
T'hooft hanghend' nae de grond/ met zulcke droeve treden
Gh'lijck of de passy gingh veer boven zijne reden/
Graech was ick om hem doen te roepen wederom/
Maer heusheyt/ schaemt/ en eer/ die maeckte spraecke stom/
Ick volghden met mijn hert/ maer hem ick niet ghenaeckte/
Doch als hy op de kant des Weeterings gheraeckte/
Hy spreyden d'armen uyt/ en knielden met voordacht/
G'lijck of hy lijf en ziel ter offer plaetse bracht.

Lucia: Hoe heeft u hert verschrickt/ kost ghy u liefd' noch heelen?

Emerent. O neen vermidts de liefd' weerliefdens vrught most teelen

Emerens. Flux liep ick nae hem toe/t'ſcheen dat ick vleugh'len had/
En vloogh hem om ſijn hals/ach/dat ghy wiſt met wat
Verbaestheyt hy my zach/gheen van ons beyd' koſt ſpreecken/
G'lijck of de liefd' ons bond als trouwe hertens teecken/
Ick leijden hem van daer/en brocht hem hier/recht hier/
Ach/ginder by die boom/daer had Hermilio ſchier
Syn levens draed vernielt/doch tſcheen ofte wilde weſen
Dat rouw' en blijdſchap beijd' zijn gheeſt had op ghereſen/
Vermits hy vond' mee-ly daer hy 't langh had verzocht/
Jn gheene van ons beyd' int eerſte ſpreecken mocht/
Maer daer/juyſt daer/Helaes/wy beyde g'lijck upt braecken/
En onſe tranen doen met weenen t'zamen ſpraecken.
Lucia. Weet ghy oock/Emerens/of yemant u daer zach?
'k Acht u ghezight alleen op zijn ghezighte lach.
Emerens. Lucia dats ghetreft.
Lucia. Twee lievers by malcander
De App'len huns ghezight ſteets ooghen d'een op d'ander.
Emerens. 'k Omhelſden hem upt liefd' / niet een woordt quamder upt/
Want d'ooghen ſpraecken 't zaem/en deeden klaer beduyd
Wat d'herten wenſchten beyd'//al had ick luſt te ſpreecken/
Al was mijn tonghe graech/'k en durſt niet/als een teecken
Mijns ſchaemte/want my docht/ my overhoorden 't gras/
Doch zeyden hem.
Lucia. Wat waſt?
Emerent. Dat ick zijn eyghen was.
Lucia. De droefheyt is zoo groot die ghy my gaet verhalen/
Dat droefheyt/al te droef/my droevich doet verdwaelen.
Beklaeghe dat ick/laes/een vrou gheboren ben.
Wat volghden hier doch na/na u zoo lief beken?
Emerens. Wat doen Hermilio ſeyd' als ick hem weerliefd' ſonden/
Als druck en vreughd' ghelijck zijn tonghe had ontbonden
Tuycht ghy dat ſtom gheboomt/tuycht ghy dat lin de blaen/
Tuycht ghy dat palmen haegh'/tuycht ghy dat perl-ghetraen/
Tuycht ghy dat Reeg'liers Hof/tuycht ghy dat blaeuwe tente/
Tuycht ghy dat pluymich wilt/tuycht ghy dat lieve lente.
Was hier opt immer man die zwoor een hoogher eed'
Als doen/Hermil/ontrou/aen Emerentia deed?
Ach/oorſpronck mijns onruſt/ach/ſpeel-noot laet u leeren
Mijn ondervindingh nu/ ztilt nimmer mans begheeren/
Schuwt me-lyd' g'lijck de peſt/roeydt me-ly upt u zin\
Want me-ly laet in t' leſt/u hertens meeſter in.
Lucia. Hoe weet ghy Emerens dat hy u heeft verlaeten?
't Is mogh'lijck miſvertrou/of dat ghy u wilt laeten
In beelden jets onwis.
Emerent. Neen/ſpeel-noot/'t waer my leet
Ick onghegrondt de ruſt mijns hert brack/maer ick weet
Hermilio my verlaet.

Lucia. Zeght my doch wien 't u zeyden/
Speel-noot laet u niet door dom mis-verstant verleyden/
De wereld t is zo valsck/de menschen zijn zoo loos
Som voerten met de blaen/en plucken zelfs de roos/
De wereldt is een grijns/betrout op niemants woorden.

Emerent. Hy die 't my heeft ghezeyt Hermilio zelven hoorden
Als hy met/Philla/was in erenstlijck ghedryf/
Onlanghs verleen/helaes/dus speel-ghenoot/moet hy
Heur lieven/ick gheloof.

Lucia. Ick bid u wilt my zegghen
Wien u dit nieuw ghedryf nae 't leven uyt gingh legghen.

Emerent. 't Was Polotheus/die zoo trouwen/vromen Helt/
Die my Hermilos werck goedrondts dus heef vertelt.
Hermilo is ontrou/Lucia 'k ben bedrooghen.
Vaert wel speel-noot/vaert wel/laet dese uwe ooghen
Bewenen mijn ong'luck. Binnen.

Lucia. Godt u vertroosten wil.
Ach liefd'/ghy loose strick/ghy onbedochte gril/
Ick ban u uyt mijn hert/en roop u uyt ghedachten/
Want die u meest ontziet/ghy alderminste achten/
Ghy kancker onses rust/ghy knaech-worm onses hert/
Ghy schijn-schoon die ons lockt tot dat ghy ons verwerdt
In u zo zoeten net/van bitt're draen ghesponnen/
Wie wast die ghy eens lockt/en niet en hebt ghewonnen?
O me-ly/zlechte Vrou/die verder niet en ziet
Als 't gheen de loose tongh bevreysdelijck aenbiedt/
Als 't gheen die ooghen valske lodderlijck toe drapen/
Als 't gheen een Vryers klap u kunstich kan toe vlapen/
De wijl ghedachten veer van 't gheen zy spreecken zijn/
De wijl zy klaeghen steets en voelen gans gheen pijn/
De wijl zy zweeren en niet spreecken 't gheen zy menen/
O me-ly arme wicht/waer door ghy gaet verlenen
Ons zelven/en verliest u zelven door een woordt/
Een woordleen woord/o woord waer door ghy dan vermoord/
Helaes/de gouden vryheydt van ons/arme maeghden/
Met wat betraent ghezight my Emerens nu klaechden/
" Wel spieghelt zy heur die heur spiegelt aen een aer.
O Hemel als ick denck hoe 't schrickelijck ghebaer
My gister overviel als/Philido/zoo zwaer/
En zoo droefmoedich scheen/'t scheen al de Amstels vochte
De brant zijns boesems doen int minst niet slissen moghte/
Meizuchten zoo bedroeft/g'lijck of hy al het wilt
Door luyde hickingh/zoude hebben gans gestilt
Soo zal ick nimmer hem verleenen weer het vryen/
Want 't gheen het herte meent/de tongh niet wil helpen.
Dat hy my nu bedroogh het waer my dubble pijn/
" Want niemant men bedrieght/of wil bedroghen zijn.

Celia Lucia? wel hoe dus? speel-noot ghy hier alleen?
V schoonheydt niet verselt't is buyten alle reen/
Soo frisschen lieven maeght hier sonder u beminden?
Lucia Ach Celia/ghelooft ghy nimmer my sult vinden
Met ander liefd' ghepaert als ghy altans hier doet
De wijl ick asem heb.
Celia De liefde is te zoet
Dat ghy't versaken soudt/'t is niet in u vermoghen/
Ick kender Speel-noot twee die van u liefde booghen/
En lochgendt ghy de liefd'?
Lucia Ter weerelt niemant kan
Doch roemen van mijn liefd/hier is niet een Jonghman
Die sulcke reden heeft/want ick noyt in mijn leven
Weer-liefde heb vergunt.
Celia En hebt ghy niet ghegheven
Panphilio onlanghs een tuyltien als liefds blijck?
Lucia Neen speel-noot tis verziert.
Celia Hy doet u ongelijck:
Want gister avont hy aen Sephalus hem roemden
Ghy hem een tuijltien gaeft/en hem u liefste noemden/
Verhaelden oock dat ghy het tuyltien kusten doen/
En hy onlancx verleen aen d'Amstels kant in't groen
V vond'/ghy blijcken deed' door't gluuren uwes ooghen
Hoe dat u liefd' tot hem u hert had op ghetooghen/
Al voeztende met hem/en ghy zijn vaent ghehengden/
En met u lieve handt zijn aenghezicht bespreenghden
Met Amstels water/en dus dartel met hem waert/
Ja Sephalus voen oock zijn liefds heeft verclaert/
Sins hy u heeft bevrijt uyt een ruew' Boer-mans handen/
Ghy door het blijck zijns liefd' vervielt in Venus banden/
Ja zwoor dat ghy waert zijn met dubble eed' bevest/
Doch speel-noot oft zoo is dat weet Lucia best.
Lucia Henliens zoo stout beroem/en dat vermetel spreecken
Verzierde beuslinghs zijn want ick noyt liefdens teecken
Aen hunliens heb betoont/doch zoo Panphilio duydt
Mijn doente nae zijn lust/en hy kost trecken uyt
Mijn wesen zijn herts wensck/dats dat ick hem beminden/
Zoo zal hy't gheen hy waent recht anders in my vinden/
En't uyltien dat ick gaf my nu waer schuwen doet
Dat ick gheen bloemkens gheef als waerment duydt in't goed/
Had ick uyt v'leefde aert beleefthеydt hem bewesen
Meer dan ghewoont vereyst/Helaes/hoe soude desen
Goetdunckaert hebben dan beroemt g-lijck of beleeft
En heusghesprеck terstont herts-liefd' te kennen gheeft.
Doch Sephalus t'is waer (ick wilt oock graegh belyden)

Hy my uyt dit ghewelt eens Boermans eens bevryden:
Maer eyst hy van een maeght yets/als mijn danck hy doet
Wel blijcken dat hy dan niet heeft een mans ghemoedt:
En spreeckt hy u van de liefd' hy is liefds plighte schuldigh
Aen Melibea die/Helacy/gans onduldich
Op hem heur liefde ztelt/en zijn weerliefd' verwacht:
Ondanckbaer is hy zo hy Melibe veraght/
Is hy rijck zy is wijs/is hy trots zy is deughdigh/
Waer ick in heure plaets/ick zoud' my wesen jeudigh
Niet quissen soo vergeefs om zulcken woesten quant:
Zoud' zulcken reynen maeght zo lieven waerden pant
Oy off'ren hem heur liefd' die't niet wil evenaeren?
Celia Dat al de maeghden hier van u beraden waren
't Zoud' anders met hun gaen/dees 't huys ghebroepde vryers
Niet kennen liefdens aert/maer zijn de liefds venyers/
Genoten gunst zy niet wel helen konnen/maer
Gelijck weet-nieten gaen zijt booghen/hier en daer/
Wien zoud de vrysters tijt met zulcke zotte grillen/
En hockelinghen grof dus over brenghen willen?
Lucia dat ghy wist hoe zeer ghy zijt bemint/
Van een wiens jongh ghezight om u gans is verblind/
Mits hy gheen schoon kan zien als in u reyn ghezighte/
U voetsteen hy bemint/u ooghen zijn zijn lighte/
Gheen ander schoon/hoe schoon/hy niet beminnen kan.
Lucia Wien ist daer ghy van spreeckt/is 't Celia een man?
Celia Lucia zulcken man/begaeft met zulcken gaven
" Dat niemant hem ghelijckt/oock rijck van goed en Haven/
" Van lichaem langh besneen/bruyn ooghen g'lijck een Git/
" Castanie hair dat krult op 't vel schoon-bruynigh-wit/
" Wijnbrawen net besneen/by anders niet te g'lijcken
" Dan als de nieuwe Maen den Hemel uyt kon 't kijcken/
" En 't voor-hooft hoogh/en schoon/ een manlijck vroom ghezight/
" Ghematicht met een heus/en zeer ontzichlijck light/
" Een vriend'lijck wesen/doch niet al te licht/maer statich/
" Een lach die herten voeyd/niet lachgend steets/maer matich/
" Niet blosend' van coleur maer door des aed'rens vliet
" Men onder 't zuyvre vel het bloedt steets speelen ziet/
" En tanden diemen wel voor recht yvoor mach houwen/
" Met lippen waer men ziet dat nectar op gaet douwen
" Niet al te dick van baert/maer open/schoon van haer/
" Ghelijck of yder spruyt een gouden draetien waer/
" Langh/dick/en wit van hals/een wel gevleeste borste/
" 't Af-beelt van 't lijf/om reen ick niet verhalen dorste/
" De heus' heyt 't my ghebiedt/dits ick 't met voordacht schou
" Mits ick u tanden fluex wel watrich maken sou/
" Een langh en witten hand om Venus haer te vlechten
" Of met een Perle znoer te streng'len heure vlechten/

" Een korte en zmalle voet/een kuyt die schaduw' gheeft/
" Met zulcken Heere-gangh' dat als hy gaet het leeft
" Al wat omtrent hem is / vol-leert in heusheyts wetten/
" Voor and'ren is ghereedt zijn groet/knie/ en bonette/
" Zijn minder hy ghelieft/zijn meerder hy ontziet/
Dees helt niet anders wenskt dan dat ghy hem ghebiet.

Lucia. Heeft dese man een naem?

Celia. Lucia, dat's gheen vraghe/
't Is Polotheus, die ick vaecken hoorde klaghen/
Vermits hy noyt voor dees bequamen tijt en vond'/
... u zijn reyne liefd' t'ontdecken.

Lucia. Met de mond'/
Want dat's hunliens gebruyk/om maeghden te bedriegen/
Hun vryen is ghevéyns/ hun klappen dat is lieghen/
Ghy prijst dees man zo hoogh/'t waer best dat ghy hem naemt.

Celia. Neen/dat en kan niet zijn.

Lucia. En 't my oock niet betaemt.

Celia. Waerom/zijt ghy verlooft?

Lucia. Verlooft al langh' verleden.

Celia. Aen wien?

Lucia. Wien? dat's ghevraeght.

Celia. 'k Gh'loof immers dat u reden
Niet toestaen dat de tongh' bezlooten luck verliest/
Maer zo ghy beter mooght/een ander lief verkiest.

Lucia. 'k Heb vastelijck verlooft hier niemant te beminnen.

Celia. Ho/ho/ist anders niet? liefd' zal dat wel verwinnen.
Speel-noot niet meer daer van/laet ons gaen wand'len weer.

Lucia. Waer heen?

Celia. Waer't u ghelieft/ 't zy na de Diemer-meer,
Of na Meer-huysen om ons vreughdigh te vermeyen.

Lucia Of wand'lend' zal de lust ons elders moghen leyen.

TVVEEDE BEDRIIF.

Hermilio *en* Heliodoor.

Hermilio. Seght vriendt Heliodoor, heeft uwe Nymph u oyt
Heur trouwe vast belooft?

Helodo. Beloften had ick noyt/
Maer hoopten mijn gheluck heur liefde zou bedelven/
Want ick heur lang verleen op offerden my zelven/
Mijn hert/mijn al/mijn ziel/heur zwerende mijn trouw'/
En al hoe wel zy noyt :(ghelijck de aert des vrouw)
My weerliefd' heeft betoont/ nochtans zo kost ick mercken/
Dat g'lijck de liefd' in my in heur oock wilde wercken/
Opt stond zy my te spraeck op ons bestemde uur/
Opt vriend'lijck was zy my als and'ren zy was stuur/

Noyt

Nooyt avont dat ick quam of werden inghelaten/
Zes uuren die wy vaeck dan met den ander praten/
Die schenen ons maer een/ de klock zloegh steets te ras/
De zonne vloogh te znel/ 't scheen oft maer negen was/
Als Titons bruyt ter schicht uyt 's hemels tent quam treden.
Hermilo dat ick u verhalen kost de reden
Van al ons zoet ghevry/ ghy zoud' ghelooven dat
Ick my beroemen moght dat ick heur weer-liefd' had'.
Vaeck alst was tijdt om gaen/ en ick van heur most scheyden/
En zy (als vrijen 3 wet) my tot de deur gheleyden/
De lieve voght heurs hand' my duyd'lijck deed' verstaen/
Dat zy (mijn waerde Nymph) liefst' met my had ghegaen.
En als ick met ontzich mijn lippen lipwaerts voerden/
'k En kan u zegghen niet hoe lieflijck d'heure roerden/
En printen een vaert-wel/ en zeyden my wanneer
Ick heur dien avondt dan zoud' komen spreecken weer/
Die dach scheen my een jaer/ helaes/ hoe vaecken keerde
Ick heen en weer heur deur/ als onse ooghen leerden
Het vryen door 't ghelonck/ en mits als zy my zagh/
de App'len heurs ghezicht my boden goeden-dagh/
Die kans is nu verkeert/ die vreughde teelt nu lyen/
Het schijnt dat zy my haet/ want schuwt het lieflijck vryen.
Hermyl. Is dit dat u dus quelt? zo is u quelling' niet
Te gh'lijcken by het minst van mijn benaudt verdriet/
Mijn schoone Emerens/ die my beloofden trouwe/
Verlaet my Helidoor, het schijnt zy heeft berouwe/
Zy die mijn eyghen was/ zy die mijn herte heeft/
Zy die mijn Enghel is/ in wien mijn ziele leeft/
De keur-vorstinn' mijns wils/ ach/ voedtster-min mijns leven/
De waerdtste die ick had/ die heeft my nu begheven.
Mijn haven was bezeylt als ghy in hoop noch waert.
" 't Verliesen van het gheen men heeft veel meer bezwaert/
" Als dat ons hoopen mist/ zy die ick had vercooren
Is mijn/ en myne niet/ want 'k heb heur/ laes/ verlooren.
Heliod. Is Emerens ontrouw?
Hermilio. Ontrouw is Emerens,
Ja dat Hermilio had zijn droeve hertens wens
'k Gheboodt het ruysend'-ty heur ebben zoude dwinghen
Door d'ooste en weste zee/ al razende te dringhen/
Aen alle oevers strand/ en daer te brullen uyt
De droeve tydingh' van 't verlies mijns lieve bruyt.
De teghen-voeters ooch op 't destighst' te waerschouwen/
Dat dien die reden heeft op gheen vrouw' wil vertrouwen.
Heliod. 'k Bekenne dat u quel is quellijck gh'lijck de mijn/
Wien docht dat Emerens met u dus valsk zoud' zijn?
Wie heeft u doch ontdeckt/ dat zy u heeft verlaten?
Hermilio. Een die het heeft ghezien? als zy te zamen zaten

Omhelst

Om helst/en mond aen mond.
Heliod. En wien was doch de man
die hunliens t'zamen zach?
Hermilio Kent ghy doch wien/en kan
De wijdt vermaerde niet?
Heliod. Wien ist? zo ick't mach weten.
Hermilio. 't Is een deughtsaem jongman/Polotheus gheheeten/
Die't my al heeft ontdeckt.
Heliod. En overhoorden hy
Het spreecken van hun beyd'.
Hermilio. Laes/alles seyd' hy my
't Gheen daer doen was ghepleeght.
Helidoor. 't Schijnt dat hy't alles hoorde.
Hermilio. En Polotheus 't my daer na van woord' tot woorde
Verhaelde/ 'k weet dat hy't uyt goede mening' doet/
't Is een eerlijck Jongman/en open van ghemoed'/
En mijn ghetrouwen vriend'.
Heliod. En 't mach oock zijn ghelooghen/
Waert mijn stuck 'k gaf gheen gh'loof als aen mijn eygen oogen/
Ghy Polotheus acht oprecht/en vroom te zijn/
'k Meen zijn schoon spreecken is ghelijck een loose lijn/
Die door schijn-deughde traght u beyde te verscheyden/
En deur beveynsde klap u in zijn net te leyden/
Daerom zijt op u hoed'.
Hermyl. Alst zo waer/zo zou zy
(G'lijck zy te voor noyt deed' gheen spraecke weyg'ren my/)
Maer om dat zy my schuwt/ zo g'loof ick al zijn segghen.
Heliod. Dat ick Hermilio waer/ 'k zoud' heymelijck beleggen
Om zelven eens te zien met wien dat zy nu vrijdt/
Zo wist ghy zeecker dan of gh' uyt heur gunste zijt.
Hermilio. 't Is wel gheraden vriendt/ick wil my daer na stellen
Om hunliens te bespien/God gunne dat u quellen
Oock stillen na u wensk. Vaert wel Heliodoor.
Heliod. Vaert wel/mijn waerde vriendt/God geve dat ick hoor
Uw klaght in vreughd' verkeert/in blyheyt al u rouwen/
" Want niemant kan een aer zijn rechte vruyt onthouwen. Binnen.

Hermilio.

Hermilio. Liefd'-waerde/Emerens, wat porden u me vrouw
Dat ghy Hermyl verlaet die ghy beloofden trouw?
'k Weet ghy volmaeckter man als ick ben wel zijt waerdigh/
'k Weet ghy een prins verdient/mijn schoon/u lief/en aerdigh
Ghelaet met deughd' bevest/ geen g'lijckheyt hier en heeft.
Maer/ waerde/ g'lijck hier elck na 's hemels schickingh' leeft/
Zo 't hooghste lot mijns luck bezloot met u te leven/
Wilt ghy dat/Perlens-perl/aen een onwaerden gheven?

Wilt

Wilt ghy dat lieve Woord/dat reyne liefd my gaf/
My weer ontſteelen Nymph/en ſenden my ter graf?
Vermoordende mijn jeughd'/natuur heur zelfs zal ſchamen/
Mits uyt zo ſchoonen mond' ontrouwe woorden quamen/
Ja woorden die ghy zelfs met uwe lippen hebt
Bezeghelt/en zo zoet u mondeken gherept/
G'lijck of ghy doen in was bezeghelt had u zegghen/
Zo vaſt voel ick u druck noch op mijn lippen legghen.

Hy ziet op heur ſchildery.

En ghy/ach/ſtomme beelt/waer op mijn ooghens luſt
Vaeck hebben zoet ghegraeſt/u verwen dick ghekuſt/
En troetelde u haer/u kaeckſkens ick gheraeckte/
Mits ick u weer-liefd' had/u weſen my vermaeckte.
V kracht had ghy uyt heur/ja als ick op u zagh/
Meeſmuylden ghy/ my docht/ghelijck een lieve lagh/
Weendt nu mijn lieve beelt/laet nu dees zoute tranen
V verwen ſpoelen af/u zuyv'ze wit laet tanen
Met droevighe coleur/want ghy niet meer en zijt
't Beelt van oprechte deughd'/ u zonne zijt ghy quijt/
Zluyt nu u ooghen op/u lippen laet beſterven/
Treckt uyt u blonde haer/u bloſingh' moet ghy derven/
Bleeck zy u vleeſ'ghe vel/en voorts te dood waerts vliet/
Want nu mijn lief my laet/ nu zijt ghy immer niet/
Niet/niet/Ja/niet/niet/niet/ en niets niet ben ickſelven.
Ach/die de maghte had zich zelven te bedelven/
Dus levendigh in d'aerd'/ wat ſeght ghy waerde beelt?
Mijn ong'luck is u ramp/mijn ramp is u ghedeelt.
Mijn ſchoone Emerens, helaes waer zijt ghy/waerde?

Tyter.

Tyter. Wat's meeſter u belieft?.
Hermilio. Ach opent u nu aerde.
Tyter. 't Schijnt dat hy raſend' is.
Hermilio. Ach/die nu ſterven koſt.
Tyter. Wat duycker of hem deert?
Hermilio. Om eens te zijn verloſt.
Tyter. Wat's u beliefte Heer?
Hermilio. Ach Tyter, die my eerlijck
Veel jaren hebt ghedient/ha/dat ghy wiſt hoe deerlijck
Mijn herte nu uyt teert.
Tyter. Wat iſt Heer/'t gheen u quelt?.
Hermilio. Dat Emerens heur liefd' nu elders heeft gheſtelt.
Tyter. Iſt hierom dat ghy raeſt? ſteelt dit de ruſt uws zinnen?
Ick weet u raed.
Hermilio. Wat iſt?
Tyter. Ghy zoud' heur niet beminnen/
Zo iſt kamp op betaelt. Ick weet een ander meydt/

Die is zoo vyer-zieck/ja buyten alle beschept/
Sy reutelt schier van liefd'/tis zulcken zoeten truytien/
Gans/ meester/z' is zoo trots/zy speelden garen bruytien
Van d'een op d'aer dats best.

Hermil. O Tyter ghy verstaet
De aert van liefde niet/ghy Tyter kent de straet
Waer Emerentia woondt/daer sult ghy gaen/ en braghen
Na heur/die schoone maecht/en dit beeldt met u draghen/
Maer dat het niemant ziet/en als ghy komt by heur
Met een bedroeft ghezight/vol quelle en ghetreur/
Ghelijck ghy in my ziet.

Tyter. Hoe meester? moet ick huylen?
Ick kan zo als ick wil/gans kracht ick kan zo pruylen
Gh'lijck of het waer om 't wats/

Hermil. En als ghy by heur komt
Reght met een zeegh ghelaet/ja of ghy waert verstomt
Door d'over groote quel/zult ghy heur dienstlijck groeten.

Tyter. Zoo zal 'k mijn beentien dan after upt steecken moeten.
Gans vier ick kant zoo doen.

Hermil. Zeght heur dat ick heur zen
Dit beeld' 't gheen ick/Helaes/mits heur ontrou/niet ken
Voor 't gheen het was als zy my dat uyt liefd' vereerden.

Tyter. Ja watte mallery/

Hermil. En mijn ziel gans beheerden.

Tyter. 'k Gheloof de geck is dul.

Hermil. Wat zeght ghy Tyter daer?

Tyter. Dat ick heur zegghen zal/mijn Heer/in wat ghevaer
U leven is ghestelt.

Hermil. Vertelt heur al mijn klachten/
En spoeyd u sluer weer om/want yvrich zal ick wachten
Nae 't antwoord dat zy gheeft.

Tyter. Wel meester ick gaen heen/
Com mijn moer/ghy moet mee/ *Hy neemt de Schildery.*

Hermil. Zaght/zaght/wilt noch verbeyden *Hermilio neemt de schildery weer-om*

Tyter. Niet haestigh wert hy dul/

Hermil. Soud' ick zo van u scheyden?
't Beeldt van heur die ick lief/en oorsaeck mijnes quel.

Tyter. Hoe reutelt u de kap/'t is recht een Ape spel.
Wel wat zalt nu doch zijn?

Hermil. Knecht ghy mooght wel vertrecken

Tyter. Ghy zijt een grove nar. *Binnen.*

Hermil. Eerst wil ick gaen ontdecken
Wien dat zy nu bemint/en my in boere kleen
Verkleeden/vals k' ghebaert/en door de velden treen/
Ghelijck de Viskers doen/met d'angel-roe en netten/
En after 't Reeg'liers hof/my by de sloot gaen zetten
Recht over heure hof/zo kan ick 't al verspien

Met

Met wien zy spraecke hout/en watter sal gheschien. Binnen.

Celestina.

Heliodoor was d'eerst die stal mijn herts ghezint/
Heliodoor was d'eerste die ick heb bemint/
Heliodoor/helaes/en kan ick niet vergheten/
Hoe wel Heliodoor noopt grondich heeft ghewetem/
Hoe zeer hy was gheliefdt/ waer zijt ghy lieve brief?
Waer zijt ghy lief pampier? Boddinne mijnes lief.

Celestina leest het Sonnet over luydt twelck
Heliodoor aen heur had gheschreven.

Nu tijt my heeft ontruckt 'tgheluck uws lief by wesen,
'tGhehoor niet meer en hoort u over zoete praet,
'tGhezight, helaes, verblindt van u zoo heusck ghelaet,
Mijn sterren duyster zyn, die uyt u ooghen reesen.
V gunstens-ancker slipt als ghy, schoon, kost ghenesen,
Door zoete asems douw', de pyn myns hert, ach laet
V lief ghezighte, lief, het af-beeldt mynes staet,
Als stomme, droeve boden, uyt dees' letteren lesen.
Een dood rif, lacy, schryft 't gheen lust noch zinnen heeft
Doch ben noch dien ick was, en blyven zal myn leven,
Hoe wel ghy hem vermoort, die door u heeft gheleeft:
Hout penne zeght dat niet, me-vrou, wilt my vergheven,
Ist niet het hooghste luck ick luckelijck verwerf
Dat ick, *Heliodoor*, om u (mijn *Engel*) sterf?

Ach lett'ren ghy gheraeckt het middel punt mijns herte
Mijn ziel/Heliodoor/voelt u bedroefde smerte.
Ghy wulpse minne-wight niet eens ghy u verzindt
Waer ghy u schichten plaetst'/maer g'lijck een reuck-loos kind'
Waer dartelheyt u stuurt die't murgh ons herts can vinnen/
En als ghy't ons ghebiedt/dan moeten wy beminnen/
Nochtans heeft liefd' gheen dwangh want liefde is gheteelt
Vyt ons verkiezen/twelck is t'alder schoonst beeldt
't Gheen onse neyghingh terght/en wat wy schoonste achten
Daer vlieghtmen yvrich nae/en aldermeest nae traghten.
Is dit verkies in my? hoe kan mijn vader dan
Ghebieden dat ick moet beminnen zulcken man
Als hy verkozen heeft? zijn dit natuerens wetten?
De vader aen zijn kind' het lieven mach beletten/
Zoo is natuur te wreed'/o Godt ghy kunt alleen
Ons schicken al ten best/ick anders niet beween/
Dan dat ick Polothens niet en kan bezinnen/
Om door mijn liefd'/tot hem mijn vaders liefd' te winnen/

Vermits hy vaſt'lÿck wil ick Polotheus zou
Beminnen/ en ick hem oock voor mÿn echten trouw'/
Helaes/ ick liever met Heliodoor wil leven
Na noodruft zlecht/ en recht/ al koſt my d'ander gheven
Een princelÿcke ſtaet/ 'k was liever zÿn ſlavin/
Als Polotheus vrouw'/ of zyne coningin.
Ghehoorſaemheyt my dwinght mÿn wille/ en begheeren
Te ſtellen na de wil mÿns Vaders/ hem ick eeren
Wil/ gh'lÿck kindts plicht vereyſkt/ ick vreeſe 's hemels plaegh/
Zo ick my niet ghelaeten/ na zÿn wille draegh'.
Zy knielt. Heer gunt my u ghenae/ en wilt my gheeſt verſtercken/
Stuurt doch mÿn broſſe Gheeſt/ en teughelt myne wercken/
Op dat ick liefd' verwin/ die machtigh in my leeft/
En in dit laffe hert een trill'ghe anghſte gheeſt.
Al lief ick Heliodoor, O Godt/ 't is u verborghen
Oft my oock zaligh is/ Heer/ die't al kan bezorghen/
Leydt my na uwen wil/ u goedheyt is zo mild'
Dat ick/ O vader/ hoop ghy my nu ſtuuren wilt.
Zy ſtaet op. 't Is nu omtrent de tÿt/ die my mÿn Vader zeyde/
Dat ick na Polotheus zoude nu verbeyden/
Hier in dry-roemers-Hof/ God gheef hy niet en komt/
Want mÿn onwill'ghe gheeſt de tonghe gans verſtomt/
Dies vrees ick dat ick hem gheen antwoort en ſal gheven/
Hoe klopt my arme hert/ ja al mÿn leden beven/
't Schÿnt dat ick dus ter ſchicht mÿn krachten gans verloor/
Mÿn lief/ waer zÿt ghy hert? mÿn lief/ Heliodoor,
De naem verquickt mÿn gheeſt/ ja 't ſchÿnt de waters ſtralen/
Mits ick hem noemde flux een dobble toghte halen.
Ha ruyſende gheſpringh'/ ha zoete klare vliet/
't Schÿnt mÿn ziel in u glans/ Heliodore ziet
Met heughelÿcke vreughd'/ gh'lÿck Aganipſe ſpringhen.
Ach/ mocht nu Celeſtijn in uwe gronden dringhen/
En koelen 'theete hert 't welck binn'ge brandt gevoeldt/
Maer/ laey/ 't is ghevlamdt/ 't en kan niet zÿn ghekoeldt/
Cupido, kribb'ghe wight/ doet ghy my hert uyt teeren?
Echo. Teeren.
Celeſtijn. Utteeren? dartle God/ kunt ghy dus krachtigh heeren?
Echo. Heeren.
Celeſtijn. Waerom ghenietmen niet het gheen ghy vaeck' belooft?
Echo. 'k Belooft.
Celeſtijn. Belooft/ maer niet voldoet/ dan 't herte ſchelÿck rooft.
Echo. 'k Rooft.
Celeſtijn. Is dit u luſtens graeght'? helaes/ 't zÿn 't kindſe kuuren/
Echo. Kuuren.
Celeſtijn. En zult ghy nimmer my mÿn neyghins luck toe ſtuuren?
Echo. Stuuren.
Celeſtijn. Niet ſtuuren/ ſtuuren God/ ſo 't merckelÿcke ſchÿnt.
Echo. 't Schÿnt.

't Schÿnt

Celestijn. Schijnt niet alleen/ want al mijn langhe hoop verdwijndt.
Echo. Verdwijndt?
Celestijn. Helaes/verdwijndt/ghoslaeuwt/waer is u kracht ghebleven?
Echo. Leven.
Celestijn. In't leven? laes/ 't is laf. Zult ghy my 't ghehoopte gheven?
Echo. Gheven.
Celestijn. Ach geeft dan haestigh/liefd'/mijn leven ick verzlijt/
Echo. Lijdt.
Celestijn. Ick lijd' ghewilligh zo ghy eynd'lijck my verblijdt.
Echo. Blijd.
Celestijn. Verblijdt dees droeve gheest/zal d'uure haest ghenaecken?
Echo. Naecken.
Celestijn. Ghenaecken dat ick zal/ ach/ mijn begheert' gheraecken?
Echo. Raecken.
Celestijn. Schoon u beloften zijn/maer/lasy/gayle kindt/
gaet zitten. V zinnen sollen gh'lijck u ooghen zijn verblindt.
Wat spreeck ick met u? Wight/ghy cost my noyt beschieten/
Want reyne liefd' (mijn schildt) deed' u gheheel te niete/
Waer ghy 't alleen beheert de liefd' gheen plaetse heeft/
Want die ghy treften oyt in dartle schichten leeft.
Of zouder inde liefd' een glansken van u dringhen/
Ghematight door de liefd'/ die u schicht kan bedwinghen/
Dat ghy gheen vooght-heer werdt/maer liefde blijft aen't stuur/
En teughelt/na de reen/de eedele natuur.
Ach milde-borne-liefd' die't zo wel kan beheeren/
Dat ghy de minne kunt in nutbaerheyt verkeeren.
Maer/lacy/mijne starre is zo gunstigh niet/
Want/Celia, niet als wantrouw' door ooghen ziet/
Een Tantalusse terginghe'/missende het hebben/
Vaeck d'hoope hooge vloeydt/ en gh'raeckt flux weer aen 't ebben.
Bedroefde ooghen luyckt/u keure treft gheen doel/
In my ghezolde gheest de slaep-lust nu ghevoel/
't Verhette bloedts/ghewalmten na de hersnen steyg'ren/
Die duyssel-ooghens vaeckt gheen zluymering' can weyg'ren/
Bezadight droeve hert/ raept u ghewenskte lust/
Al zijn de zinnen t'slaep de gheest doch niet en rust.

Celestyna slaept, binnen de gardynen wert gesongen en gespeelt.

Polotheus, Schijn-deught en Schoon-praet.

Schijn-d. De Schijn-deughd' doet zo veel ghelijck de Schoone-praet.
Vol schijn schoon is de wer'ldt/dus Heer en Meester laet
Ick steets u schaduw' zijn/ houdt my in u ghedachten.
Schoonp. En om mijn schoone praet zo moetmen u hoogh-achten.
De tonghe is de bood' van 't hert zo elck ghelooft.
Schijn-d. 't Schijnt ick Gods boeten kus/maer heb de Duyvel by 't hooft.
Polothe. Wat?

Schoonp. Dat de Schÿndeughde rooft de liefd' van allen menschen/
En met de deughd' verzeldt te zÿn doet yder wenschen/
Als ick door myne tongh u gheef de deughde-schÿn/
Dan achten zy't al waer/en elck wil by u zÿn.

Poloth. Zacht/zacht/wien zie ick daer? zoudt Celestijn wel wesen?

Schijn d. 't Is zy.

Poloth. 't Schÿnt dat zy slaept.

Schoonp. Nu moet ghy heur belesen
Door onse Tover-kunst/en naemt heur u Goddin/
U vrouw/u Enghel/Nymph/beheerster uwes zin/
U troost/u vreughd'/ u lief/en dool-hof uws ghedachten/
En dat zy met een woordt kan stillen al u klachten.
En noemt heur uwen zon/en heure ooghen zÿn
Ghelÿck de starrens licht in hemelÿcke schÿn/
Heur hayren goude draen/vol tooverlÿck vermoghen/
De meyskens hooren't gaer'n/ al ist doch meest geloogen/
Dees kreatuurkens zÿn van zulcken wezen al/
Men moetse noemen wÿs/al waren zy puur mal/
Men achtse al volmaeckt al zÿnse vol ghebreecken/
Dus niet als van heur lof moet u vrÿagie spreecken/
Onthoudt wel mynen raed.

Schijn-d. Spreeckt nimmer vande min
Noch noemt Cupido niet/ maer toont ghy in u zin
Die cayle luste haet/en wilt op't eerbaerst vrÿen.
Voor't eerst' zo moet ghy al de lodd're klappen mÿen/
Tot dat zy vast ghelooft ghy deughdzaem zÿt van aert/
Want aenghebooden dienst' is vaecken heel onwaerd'/
Maer door u deugdens schÿn comt eerst in heur behaghen/

Schoonp. En door u schoone praet zalt zy't u zelven vraghen/
" Want gh'lÿck de kind'ren zÿn/zo zÿn de meyskens meest/
" Het gheen men niet begheert dat doense aldereerst.

Poloth. Mÿn tanden wat'ren schier.

Schijn-d. Gans smacht hoe kundt ghy't zegghen.

Poloth. Wel/wel/ vertreckt ghy beyd'/ ick zalt nu wel belegghen.

Schoonp. Schÿn-deught/ghy zÿt een boef.

Schijn-d. En ghy een eunier wight.

Schoonp. En ghy een loozen vos.

Schijn-d. En ghy al vry wat light.

Polothe. 't Is vrees die 't my belet/ ick heur niet durf ghenaecken/
Om heure lippen schoon al stelende te raecken/
Hoe zoetlÿck datze lockt/hoe lieflÿck datze leyt/
't Schÿnt dat het roos-ghebloos my duydelÿcke zeyt/
Komt kust/ en of ick't deed'? ick kan nu immer nemen/
het gheen die schoone Nymph my nimmer woud' verleenen.
Betent is heur ghesicht/ zo datze niet en ziet.
Ick kus heur/zal-ick? Ja/en immer durf ick niet
Hoe treckt de liebe vocht van heur bedoude lippen/

En

En zal bequamen tijt deur bloothept mp ontslippen ?
Wat zal ick u dan niet gheraecken k'ralen mondt ?
Nu tijts gheluck nae wensch een rijpe uure vondt ?
Wel waerom klopt mijn hert ? wat doet mijn ledrn beven ?
't Schijnt of mijn hert de lust de spoozen wilde gheven :
Nu steelt dan Polothes het gheen ghp wenschten dus/
Vrpmoedigh onbevreest/'t is maer een lieve kus.

Celestina al droomende spreeckt zommige woorden binnen 's monts al zucktende, en laet vallen een pampier dat *Heliodoor* heur had ghesonden.

Polothe. 't Schijnt zp bedroeflijck droomt.
Celestina. Heliodoor.
Poloth. Heliodoor ? liefd's teecken/
Waert 't herte vol van is de tonghe van moet spreecken.
Wat brieftken zie ick daer ? 'k moet still'kens daer om gaen/
'k Zal moog'lijk door 't geschrift 't geheym heurs drooms verstae.

Polotheus neemt het Sonnet op, dat *Heliodoor* aen *Celestina* had ghezonden, en 't ghelesen hebbende spreeckt.

't Schijnt dat Heliodoor niet meer bp heur kan komen/
'k Heb lijckwel door mijn doent het vrpen hem benomen/
Heur vader draeght mp gunst/ heur Vader zp ontziet/
'k ben zeecker Helidoor en krijght zijn dochter niet/
Te spraeck moet zp mp staen/ heur Vader 't heur belasten.
Door schijn-deught/ en schoon-praet/ zal ick heur zo antasten
Dat zp niet wepg'ren kan waer na mijn hert verlanght:
De voogh'laers zoete fluyt het voghelken wel vanght. Binnen.

Celestina al droomende spreeckt yets binnen 's monts, *Polotheus* vertreckt, en *Celestina* ontwaeckt en spreeckt.

Celestina. O Droom ghp waert te kort/ 'k had al mijn zoetste lusten/
Mijn waerden Heliodoor zo vriendelijck mp kusten/
Met zulcken zoet ghenarm/ met zulcken zoet ghevoel/
Dat ick die lieve vreughd' noch in mijn hert ghevoel.
Wist ick dat ick noch eens zo zoet'lijck droomen mochte/
Mijn leven ick zeer graegh voor zulcken droom vercochte/
Zulck droomen leven is/ ha/ wenschelijcke vreught/
Zodanigh zoet ick nopt en smaeckten in mijn jeught;
Dus lieve ooghen luyckt/ op hoop ghp weer moght dromen/
Neen/ want ick weet ghewis/ dat Polothes zal komen/
Het is mijn Vaders wil/ dat ick hem stae te spraeck/
Maer God weet ick int minst' nae zpne komst' niet haeck.
Wat antwoort zal ick dezen Jongman moghen gheven ?

Ich/

Ach/dat ick niet en mach de vrughten mijnes leven
Besteden nae mijn lust/ach alderdroefste staet/
Dat my mijn vader dwinght te lieven dien ick haet.
Antwoord' ick Polothes niet reght nae zijn behaghen/
Zal hy mijn Vader dan het stuure antwoort klaghen:
't Is best ick met hem veyns/ en onderhouw verleen/
En tracht ick hem verwin door krachte mynes reen.

Polotheus.

Poloth. Liefd'-waerde Celestijn, ick acht het buyten reden
Te vraghen hoe ghy vaert/u lieve frisse leden/
U wackere ghezieht/die tuyghen't my ghewis/
Dat in u/lieve maeght/volmaecktheyt zelven is.
't ghekrulde gouden hair/u bloesingh' is het teecken
Dat in u/ eed'le Nymph/ int minst niet can ghebreecken/
Doch zo u yets ghebreeckt/me vrouwe voor dees tijdt/
Dat is ghy/schoonste schoon/dus eenighlijck hier zijt.
Celestina 't Is beter dus alleen als qnael'ck verzelt te wesen.
Polothe. 'k Gheloof niet Joffrouw ghy bedecktelijck door deze
Spreuck/segghen wilt/ghy om mijn komst niet zijt begaen.
Celestina. Dat waer te onbeleeft/wilt het zo niet verstaen/
U comste is my lief/ ick vind' my zeer verbonden/
En wenske dat ick dees beleefthept daed'lijck konde
Verschuldighen/vermits ghy my u zelschap gunt/
Hoewel ghy by veel schoonder maeghden komen kunt/
't Is u beleefde aert.
Poloth. 't Ghelieft u zo te zegghen:
De schoonheyts schatten/schoon/in u verborghen legghen/
Ghy zijt alleen de Vrouw/ghy liebe Celestijn/
Zijt 't eenighste besteck waer mijn ghedachten zijn.
Ghy zijt de Nymph na wien mijn ziel/en herte haecken
Door trou en plichte vast/m'u slaef en knaep te maecken
Niet dat ick my verkies zo krachtigh heeren laet/
Ick ernstigh willen zou dees heyl'ghe eghte staet
Alleen om Jeughdens lust/ neen lief/'t waer zot begheeren/
Maer ist mijn luck/het zy mijn hooghen God ter eeren.
U Vader heb ick al mijn liefd' gheopenbaert/
't Ghebreeckt alleen aen u/want hy my heeft verklaert
Als ick u wille heb/'t aen hem niet zal ghebreecken/
Wat zeght ghy/ Peerle? spreeckt.
Celestina. Voorwaer ghy my verbindt/
Door liefd' die ghy my draeght/ maer die noyt heeft bemint/
Ghelijck ick nimmer heb/valt zwaerder het bezluyten/
Zo dat ick u mijn hert niet wel sal connen uyten/
De zoete maeghdens staet gheneughelijck/en vry/
Steets vrolijck van ghelaet/vermaeckelijck en bly/

De vry.

Die raed' my dat ick my ten huwlijck niet zou gheven/
Maer in dees lieve vreughd' te eyndighen mijn leven/
De vryheyt is te zoet.

Poloth. Noch zoeter is de Eght.

Celestina. Jae/als die werdt ghebruyckt nae godes wet te recht.
De Jongmans spreecken niet/ghelijck hun herten meenen/
Want als de weerliefd' al hun wenschen doet verleenen/
" Zo krackt hun liefd' terstont/niet achtmen 't gheen men heeft/
In groot ghevaer zy is/die zigh in d'eght begheeft/
Ick vreze voor die staet/en teughel myne zinnen
(Door wel-bedenckens-stuur)hier niemant te beminnen.

Poloth. 't Waer jammer Celestijn dat zulcken lieve vrouw'
De heyl'ghe eghte haet/en vrughtloos wezen zouw.
Gheloost my Lief, zo ick u liefde mach ghenieten/
De heylighe eght en zal in 't minst u niet verdrieten/
Mijn wit zal zijn alleen te stillen u begeert/
En zult mijn Schoon, gh'lijck een Goddinne zijn gheeert/
Mijn waerdtste/liefste/licht/zult ghy mijn Enghel/wezen/
Ghelijck de aerde laght als Pheeb's licht is gheresen/
U welvaert die zal zijn de hey-grondt mynes vreughd'/
U vreughd' (mijn Nymph) zal zijn 't verlanghen mijnes jeughd'/
Uw wil zal zijn een wet/die wet zal niemant breecken/
Uw wet zal zijn mijn wil/ als reghte liefdens teecken/
De minne zal ons bed noyt brenghen in ghevaer/
Maer 't bed zal zijn ons liefdens zuyvre hoogh' autaer/
Dees armen zullen zijn u krebben om te rusten/
Mijn ziel beyuren zal om stillen liefdens lusten/
U Heer zal zijn u knaep/u man zal zijn u knecht.
Door ernste mijns ghemoedt/en trouwe liefd' oprecht.
Mijn schoone Celestijn, 't schijnt ghy zijt vol ghedachten/
Die u beletten spraeck: lief/ dat ghy wist wat klachten
Mijn hert inwendigh voelt/ 'k weet ghy antwoorden zoud'.

Celestina. Licht spreecktmen Polothes dat naderhant beroud'/
Hoe zoud' ick de begheert uws wensken konnen stillen/
Zo gheen mijns zinnens/liefd'/in 't minste lieven willen?
Of moogh'lijck dat ick d'aert van liefde niet verstae.

Poloth. Ick dughte waer ghy liefdt/ 'k wed ick het daed'lijck rae:
Ist niet Heliodoor? Is hy 't niet? zonder veynsen/
Ist niet Heliodoor? ick merckt aen u gheyeynzen.

Celestina. U oogh moet zijn zeer scharp/als ghy ghedaghten ziet.

Poloth. U oogh moet scherper zijn/zo ghy mijn herte ziet.

Celestina U wond' is niet zo diep gh'lijck woorden wel afbeelden.

Polothe. Langh ist verleen/ me vrouw/doen ghy mijn herte steelden.

Celestina. Cier-woorden van Jongmans en meenender niet een.

Poloth. Ick zweer u/waerde Nymph, dat ick u lief alleen.

Celestina. Al liefdt ghy my/u liefd' is vruchteloos verloozen.

Poloth. Ist om dat ghy een aer te lieven hebt verkoozen?

Cel. Neen/maer om dat my liefd' in 't minst' noch niet behaeght.

Poloth. 't Is qualijck g'loof lijck/Nimph, dat ghy gheen liefde draecht.

Gunt my/mijn schoon, alleen dat ick u mach beminnen.

Cel. Wat gunst' waer dat zoo ghy gheen weerliefd' soude vinnen?

Poloth. t'Is gunst genoech/als u mijn liefd' is aengenaem.

Cel. Niet aengenaem can 't zijn t'gheen ick acht onbequaem/
Doch dat ghy my bemint is reden te herkennen/
O hoope van weerliefd'/die zoudt ghy elders zennen/
Want liefd' te draghen/en niet weer gelieft te zijn/
Soo d'oude spreucke leert is d'aldergrootste pijn.

Poloth. Erkent ghy zlechts mijn liefd'/zo heb ick al mijn wens ke.

Celest. Erkennen ?zeker 't waer een recht ondanckbaer mens ke
Die gheen danck toonen zoud' aen dien hem heeft bezint/
Maer daerom niet dat zy de lievert weer bemint/
Doch liest hem weer zoo veer de vriendschaps wetten strecken
Dan niet om door zijn liefd' heur in eghts-liefd' te trecken:
Dus noemt ghy my u lief/ick noem u weerom vriendt/
Soo dat mijn vriendschap van u liefde weer verdient.

Poloth. Godt bid ick dan dat ick door vriendschap mach gheraken
Dat ghy van uwen vrient u lief int laest wilt maecken.
Den Hemel zy ghetuygh'/ by dees handt ick u zweer/
Dat ick gheen ander Nimph als Celestina eer.

Hy geeft heur een Penceelken.

't Penceelken/lief/versoeckt/dat ghy medooght mijn klaghten/
En medely/doch plaets vergunt in u ghedachten. Binnen.

Celest. Zo langh als 'tbloemken duurt/gh'in mijn ghedachten staet//
Wech bloemkens die doch quaemt van d'handen die ick haet.
Waer zijt ghy liebe Brief? Ha heylighe Boodinne/
Ghy quaemt van hem die ick hert grondelijck beminne.
't Is tijt dat ick nu gae/en u mijn antwoort gheef/
Voor trouw'heydts-trouw'-Hermiil, die dese aen my schreef. Binn.

DERDE BEDRIIF.

Hermilio in Boermans kleederen met een hangel roede.

SIet wat vermach de liefd' in dese boere kleden/
In dese Viskers schijn gaet reyne liefd' mijn leden:
Ter plaetse daer ick nu mijn liebe licht zal zien/
Om dooden voort mijn hert deur 't gheen hier zal gheschien/
Soo zy my heeft versaeckt/door ander liefds verkiesen
Soo wens k' ick dat ick stuex mijn leven mach verliesen.
O zoete Reeg'liers hof/zo ick zo droevich sterf/
Ick bid u lief gheboomt/dat ick di e gunst verwerf/
Ghy van u oude naem/een ander naem wilt geven/
Vermits ick op u grond dan eynden zal mijn leven/
So haest als ick verlies de weerliefd' mynes vrouw/
Noemt dan u Reeg'liers hof/'t graf mijnes zielens trouw.

En laet u queelend' wild mijn lof-zangh luydlijck uyten/
Zo haest de koude doodt ooghs tenten toe zal zluyten.
O Klaverblaen van drien verandart al in vier/
Op datmen weet dat trouw/doen was begraven hier.
't Is best ick by de zloot my ghinder neder zteIle/
En d'anghel wel gheaest/aldaer te water velle/
Op datmen niet en merckt de oorzaeck/ of waerom
Ick quam/maer yg'lijck meent ick om en bif ken kom/
Een deuntjen queel ick dan/maer laes hoe zal ick zinghen/
Zo al mijn azems kracht nu niet als zuchten bringhen.
Hoe ztel ick nu mijn roep? helaes/ten is gheen vis/
Waer mijn bedroefde hert nu na verlanghend' is.

Hy zinght.

YEts moet ik u schoonste vragen,
Zoud gy Nymphe durvẽ wagen
Deze herder aen te slaen,
Die zijn gaytjens u wil gheven,
En de vrughten van zijn leven,
Om in uwe gunst te staen.

Dienen wil hy al zijn daghen
Na u lieve wils behaghen.
Met een lonck ghy hem ghebiedt,
Als ghy 't gouden haer gaet vlechtẽ
Zal hy al de haertjens zlechten,
Zo te dienen niet verdriet.

Als u zoete stemmens quelen
D'herders herten gans ontstellen,
Vliegh' ick flux ten woudwaerts in,
Op dat niemant van de knapen,
Als mijn vrouwe dan gaet zlapen,
Heur ontwaecken door de min.

'k VVeet de min in u ghedaghten
Noyt en pleeghden zyne krachten,
VVant u hert is veel te eel,
Voor het boefken in te dringhen,
Reyne liefde kan bedwingen,
't Hert van zulcken schoon juweel.

Hoor ik yemant goedronts vryen,
Ztem ick dat ghy niet zult myen
Aen te hooren wat hy zeyt,
En zo d' herder al zijn zegghen
Met zijn trouwe wil belegghen,
Geeft hem, lief, dan goet bescheyt.

Comt hy Nymphe zonder meenen,
Maer hoop ghy moght verleenen
Gayle lust, die haest vergaet:
Zeght hem dat u zuyvre zinnen
Niemant kosten oyt beminnin,
En daerom zijn comen laet.

Zo ik door mijn raed' ghetrouwe,
V zo diene waerde vrouwe,
Dat ghy van mijn dienste roemt,
Anders zal ick niet begheeren,
Als dat ghy my wild' vereeren,
En my uwen dienaer noemt.

Deze name is mijn glory,
En zal nimmer uyt memory
Gaen, dees trouwen knechte dijn,
Antwoort, Nymphe, zõder vaynsen,
Duyd'lijck uyt al u ghepeynzen,
Zal ick dan u dienaer zijn?

Emerentia

Emerent. Ghedwonghen zlavernye en is zo bitter niet/
Noch gheen ellende is te gh'lijcken by 't verdriet.

t' Gheen/Emerens/ghevoelt/ach/moght mijn herte breecken/
Op dat ick door mijn doodt/mijn ongheluck moght wreken/
Langh heeft de blinde vrou my yſſelijck ghedreyght
Terwijl mijn zoete hoop ootmoedelijck toeneyght/
Helaes/ten waer de hoop die vruchteloos kan zmeken
k' Had om te hebben ruſt/langh in mijn graf gheweken.
k' Had 't gheen ick niet en heb/k' heb dat ick noyt en had/
O dubbel droeve borſt/die al mijn pijn bevat.
'k Verlangh te weten 't gheen my(/wetend') zal vermoorden
Ach ſcherpe vlymme die mijn hert ſtack als ick 't hoorde.
„ Ong'luckich is hy die noyt ongeluckich was/
Hoe luckich is de loop dan van mijn tijtlijck glas/
Iſt luck? ach arm geluck/ſal'k van dit luck noch booghen?
't Gheen ſtaech/laes/wert bevocht met tranen deſes ooghen/
Ach tranen u ghewoont/ houdt met mijn nockingh maet/
Wijl ſughts ontelb're tal uyt deſe borſte gaet/
Hermilio/mijn hert/hebt ghy my/lief/ verlaten?
Soudt niet wel zijn verziert/van dien ons liefde haeten?
Gins ick een Viſker zie/dat hy my leenen woud'
Zijn Boeren rock/ick my daer me becleden ſoud'/
En nae Meer-huyzen ghingh'/ beſpiedende zijn vryen/
Vind ick hun t'ſaem ghepaert/zoo moet ick dan belyen
Dat hy/Cecilia/liefdt meer als hy my oyt deedt/
Deis mijn hert niet en ruſt/voor dat ick 't zeecker weet/
Het vraghen ſtaet my vry.

Hermil. Daer is mijn herts Santinne/
De Engel dien ick lief/de Nimph die ick beminne/
Help Godt hoe raeſt mijn hert.

Emerent. Vrient is de vanghſte goet?

Hermil. Niet veel/maer n'yg'lick met zijn vanghſt ghenoeghen moet/
De Vis en bijt niet aen/ 'k heb noch niet opghetooghen/
De Dobber duijckt ſomtijts/ maer vind 'mijn hoop bedrooghen.

Emerent. De Viſſchers moeten ſeer ghedudich zijn van ghezin.

Hermil. Juſſrou dats wel gheſept/want ick het zoo bevin/
De Viſſcher vaecken waent de Vis te willen hoecken/
En d'hanghel treckend' op/is t'Viſken veer te zoecken/
t'Vertrouwen ons bedrieght/t'is g'lijck als eenen vrijdt
Die waent te zijn bemint/en g'raeckt zijn liefken quyt.

Emerent. Gheheught u t'vryen noch?

Hermil. Hoe? zoud' my dat niet heughen?
Wat meent ghy d'oude liens dan oock niet vryen meughen?
Neen/neen/de oude liens die hebben d'oude greep/
D'oud' waegh'naer gaeren hoort het klatren van de ſweep.
Maer Vffrou waerom gaet ghy dus alleen hier wand'len?
Ghy b'hoort ſtaech met u lief van lieve liefde hand'len.

Emerent. Tis mooghlijck dat ick my noch niet verliefd' bevin.

Hermil. Gheen Saterdach zonder zon/ noch joffrou ſonder min.

Ick

Emerent. Ick quel de liefde niet.
Hermilio. De liefde mach u quellen.
Emerent. Ick moet my/ vriendt/ hier nu wat by u neder ztellen.
Hermilio. By dezen ouden man?
Emerent. Zo ick u niet belet.
Hermilio. Neemt Joffrouw' u ghemack/u vrylijck neder zet.
Emerens. Vriendt/hoe zijt ghy ghenaemt?
Hermyl. Mijn name is VVan-trouwe.
Emerens. VVan-trou? een vreemde naem/vrient/hebt ghy ook een vrouwe?
Hrmilio. Wat 's een man zonder vrouw? onlancx ick heur verloor.
Doch alsmen van heur ſpreeckt/O Godt hoe mijn ghehoor
Mijn herte ſchat'ren doet/van vreughde zo gheneughlijck/
't Herdencken van mijn vrou maeckt d'oude man weer jeughlijck.
Emerens. Maer als ghy dan bedenckt/dat ghy u vrouw zijt quijt.
Hermilio Met zuchten en gheklach verzlijt ick dan mijn tijt.
Emerens. Hebt ghy heur langh ghehadt? hadt ghy heur langhe jaren?
Hermilio. Helaes/ick hadt heur noyt/dees witte/en grijze hayren
Getuyghen wel de rouw' mijns arme droeve ziel/
Doch al ben ick heur quijt/ 'k noch daeghlijcx voor huer kniel.
Emerent. Was zy dan niet u vrouw?
Hermilio. Mijn Vrouw/ mijn ziel/ mijn herte/
Maer eght'lijck niet ghetrout.
Emerent. Wel dat zijn vreemde parten:
V vrouw/en niet ghetrout?
Hermilio 'k Zegh dat ick heur verloor/
Als ick heur gaf mijn trouw/zy doen een aer verkoor:
Hoe bitter is 't verlies van 't gheen men heeft bezeten/
Dat ick u Joffrouw wenſch/ghy nimmer dat mooght weten.
Emerent. Helaes.
Hermilio Wel waerom iſt dat ghy zo zwaerlijck zucht?
Emerent. Om u.
Hermilio Om my? neen/neen/ach/maeghdeken ick ducht/
V lieve hert oock is in lieve liefdens voepen/
Doch zulcken lieven Nymph/zou die in liefd' niet vloepen/
Jae zonder ſterren eer men d' hemel vinden zou/
Als 't herte zonder liefd' van zulcken eelen vrouw:
Waerom iſt dat ghy weent?
Emerent. Mits ick u hoorde klaghen.
Hermilio. Juffrouw/ten is dat niet/ick moet u ſtout'lijck vraghen/
Wat iſt doch dat u quelt? 't is droevigh om te zien/
Dat deze perlen/laes/ dus uyt u ooghen vlien/
Zeght my doch wat u deert/ 'k zalt heym'lijck by my houwen/
" Veel zaecken machmen eer een vrient als Maegh vertrouwen.
Emerent. Wilt ghy yets voor my doen om ſtillen mijn gheklach?
Hermilio Ghebiedt my nae u luſt/ 'k doe gaeren wat ick mach.
Emerent. Het zal u ſchynen vreemt/doch 'k acht de oude luyden/
De paſſie des jeughts ten beſten kunnen duyden.

Hermilio. Zeght my wat ghy begheert/zeght my wat dat ghy meent/
Emerent. Dat ghy my voor een uur dees visschers pye leent/
O hanghel/en u aes.
Hermilio. 't Is alles t'uwen besten/
En om mijn goede wil noch klaerder te bevesten/
Zo offr' ick u mijn zelf/en zult ook daed'lijck zien/
Ick zo dienstvaerdigh ben/ g'lijck ghy my mooght ghebien/
Kan u dees grove py tot eenigh voordeel strecken?
Emerens. Wantrou ick zal de py nu zelven aen gaen trecken.
Hermilio Aentrecken? Joffrouw/ hoe? 'k g'loof niet zo schoonen maeght
Dees arme boeren py in 'tminste dan behaeght:
Maer zeght my doch waerom ghy u dus wilt verkleden.
Emerens. VVantrouw, zo ick't u zegh/'k hoop u besaerde reden
't Wel heelen zal/want daer mijn eere in bestaet.
Hermilio Neen Joffrouw/twijffelt niet zulcx upt mijn monde gaet/
Emerens. Mijn herte is zo vol/ dat ick het u moet zegghen/
En quellen upten/laes/die hier verborghen legghen:
Ick was wel eer ghebrijt/van een dien ick bemin/
En nu hy heeft mijn hert/ick hem verandert vin.
Gheen woorden machtigh zijn/mijn droefhept u te klaghen/
Onmachtigh ben ick oock dees quelle langh te draghen/
Dus wensk ick om mijn doodt/ ach/doodt ghy zijt mijn zoet/
Vermits zo waerden man upt lief d' my sterven doet.
Hermilio Hoe is hy doch ghenaemt? zeght my zo ick't mach weten.
Emerent. Hermilio is dees ontrouwen man gheheeten/
Men zept/dat hy nu brijt Cecilia: en wis
Dat hy met heur altans oock in Meer-hupzen is.
Om 't zelve te bespien/zo heb ick voor-ghenomen/
Nu in u boere kleen aldaer omtrent te comen/
En vind' ick 't gheen men zept/wensk' ick 't my zo ghelucke/
Dat ick ter zelver stond' ten grave werd gheruckt/
Verdrieten zalt my niet/als ick maer zo mach sterven/
Ick in de laetste znick/zijn by-zijn mach verwerven.
Hermilio. En zo ghy 't niet bevint/maer dat hy is ghetrouw?
Emerent. Zo maeckt hy zijn zlavin van dien hy noemde vrouw.
Hermilio 't Is VVantrouw die't u doet/dus moet ick't zelven wezen/
Want upt Wantrouw is al uw' hertens quel gherezen/
't Was Wantrouw liebe maeght/die my dus heeft ghekleet/
Ach/waerdighste Goddin/hoe wepnigh dat ghy weet/
Met wien ghy klaeghlijck spreeckt/en tranen/ laes/ uptbroocken/
't Is u Hermilio lief/met wien ghy hebt ghesproocken.
Emerent. Hermilio, mijn hert.
Hermylio Mijn liebe Emerens,
Helaes/zy sterft/nu zy verkrijght heur hertens wensk.
O Hemel/waer 's u gunst? heur liebe ooghen zlupten/
Ach schoonhepts tenten/ ach/ 't verdriet is niet te upten/
Helaes/heur lippens roodt in bleecke kleur verkeert/

Hae liebe

Hae/liebe ooghen die ick immer heb gheert/
Ghelijck de zonne waer ick vond' dat heyl'gste lighte.
Ong'luckighste Hermyl, most dit bedroefdt ghezighte
V lot zijn? laes/'t bedroest' dat opt was op de aerdt/
Hermilio,'t waer gheluck ghy noyt gheboren waert.

Emerent. Ay.

Hermil. Mijn herte/spreeckt mijn lief.

Emerent. Ay.

Hermilio. Ontluyckt dees liebe ooghen/
Door wien Hermilio opt onzichtlijck heeft gheboogen.
Hoe ist mijn eyghen hert?

Emerens. Mijn Enghel 't is nu wel/
Mijn rouw is nu ten eyn d'/gheeyndight is mijn quel/
Van vreughde zweeckt mijn hert/vermits u lief by-wezen/
Al waer ick/lief/gans dood/'k zou haestigh weer ghenezen/
Waerom quaemt ghy Hermijl, in deze viskers schijn?

Hermilio. Om dat ick van u liefd' noch zeeckerder zoud' zijn.

Emerent. Hoe? twijffelde ghy dan?

Hermilio. Een die ons liefde haten/
My zeyden dat ghy my veracht'lijck had verlaeten/
En dat ghy met u nieuwe lief hier daegh'lijcx spraeckt/
Waerover ick al langh zeer ernstigh heb ghehaeckt/
Om 't tvryen te bespien.

Emerent. Zou ick een ander kiesen?
Veel liever woud' ick/ lief/mijn leven flux verliezen/
Ghy zijt alleen Hermijl, de waerd'ste in mijn zin.

Hermilio En ghy mijn waerde lief/mijn herts en ziels goddin.
Verburghen hertens vreughd'/dringht vrylijck uyt mijn ooghen/
V zuchten nu verzaeckt/ die langh met klaginglı vloghen
(Ghebreydelt door wantrouw) na u/mijn eelste vrouw/
Te niet is al 't verdriet door overtrouwe trouw/
't Verloozen vind ick weer.

Emerent. Mijn trouw was noyt verloozen.
Als reyne liefde heeft door vreze Gods verkoozen/
Onbreecklijck is die band/liefds wetten zijn zo wis/
Dat alsmen 't g'liefde mist de liefd' noch vaster is/
Het derven meerdert liefd'/gh'lijck 't hebben kan vermaecken
Door 't gh'nieten van 't by-zijn/waer hert en ziel nae haecken.
Ghenietmen 't gheen men lieft/zo stilt de lust ten deel/
Maer derftmen 't waerste light/en haecktmen nae 't ghesteel
Eens liebe lonck/van 't gheen men heeft ghetrou verkoozen/
Zo werter dubb'le liefd' in 't trouwe hert gheboozen.
"Het goet is vaeck gheen goedt/door datmen 't goet verliest/
"Die eens ghetrouwlijck lieft gheen wisselingh verkiest.

Hermil. Ach/znoode achterclap/Ach boozen/die benyden
Eens anders liebe liefd'/en niet en kunnen lyden.

Door

Door haet eens anders luck/ o vruchteloose nydt/
De booste zonde ghy der zeven zonden zijt.

Celestina.

Waerom dwinght ons de liefd' na d'eenicheyt te haecken?
Waerom wil 't droeve hert des zonnens licht verzaecken?
Om dat de hertens tolck dan vry mach dond'ren uyt
De knagingh' en de quel/ die deze borst besluyt/
En vullen met ghekrijt de blaeuwe hooghe tente/
Jae staecken 't pruytjens ernst uytbreeck des lieve lente/
Vermits de haerse toon/ als 't stomme aertrijck drilt
Van 't schrickelijck gheklach/ wiens weenen nimmer stilt/
Als 't schrillighe ghehuyl de beeckskens doet beweghen
Door 't drop der tranen/ gh'lijck een dighte Aprilse reghen/
En 't water zo ontroert door droefheyt die 't bedwinght/
Dat al de vis van angst/ flucx boven 't water springht/
Jae/ dat de baerkens van 't ghestroom diemen kost tellen/
Al murmurerend' dulligh in malkander wellen/
Als teere lover gras/ verstaende wat ons schort/
Met al het lief ghebloemt verwellickt en verdort/
Als d' ouden winden heer zijn westen lught laet vlaepen/
En mits mijn diep ghezught zijn bulderingh laet wapen/
Als tranens bracke vocht verschrompelt 't witte vel/
En d'ooghens venst'ren/ laes/ opzluyten door 't ghezwel/
Als stem door 't lang genock geen meer geluyt kan brengen/
En 't herte dan afbeelt zijn smert door 's handens wringen/
Als/ lacy/ bitt're klaght des vooghels koorkens steurt/
En 't lieve teere wilt druloorigh mensch'lijck treurt/
Als 't vee dat hong'righ graest hun knab'len moet verlaten
Van angste alst mijn hoort/ zo droef beghint te blaten/
Dat d'herders zoete slaep dan schichtigh wert ghewreckt/
Door blatingh zo bedroeft die tranens toghte breckt/
Dus weendt het al ghelijck/ beklaghers mijnder smerte/
Dewijl ick mate houd'/ door 't kloppen mijnes herte.
Bedroefde Celestijn waerom ist dat ghy leest?
Waerom ist dat ghy treurt? waerom ist dat ghy geeft
Het blinde g'luck de tijt/ om heur verwaende kuuren
Te oeffenen in u/ en na heur wil te stuuren
V jeughdens levens loop? aff lijvight u terstondt/
Doorsteeckt u eyghen hert/ 't is toch ter doodt ghewondt/
't Is immer 't leven quijt/ 't is best de doot te kiezen/
Want meerder ghy verloort/ als ghy nu kent verliezen/
Verloort Heliodoor, verliest u zelven voort/
O Vader/ dat ghy wist dat ghy u kint vermoort/
Dat ghy u vrucht versmoort/ vermits ghy heur wilt houwen
Met een die zy verfoeyt/ en nimmer hem zal trouwen/

Met eenen die ghy liest/en die u dochter haet/
O liefd' hebt ghy gheen wet/is in u hooghen raedt
Gheen teughel/ die de wil der ouders can verhind'ren/
Om niet nae hun verkies te heuwen hunliens kind'ren?
Liefd' is u vier zo doof/ is zo verteert u brand'/
Dat uwen fackels licht niet heert met overhand'?
Kunt ghy in 's hemels koor zo veele niet beheeren/
Dat ghy een Enghel stuurt om 'therte te bekeeren
Mijns Vaders? lieve liefd' ontfonckt u godlijck licht/
Hebt deernis met het hert van dit onnosle wight/
Hebt meelij met u maeght/ziet hoe dees ooghen wat'ren/
Ghy kunt dit droeve hert van vreughde flux doen schat'ren/
Ghy kunt dat dit ghezight/'t welck droefheyt nu afbeelt/
Strax lout're vreugt vertoont/die 's herts genoeging' teelt/
Ghy kunt dees lippē die gans blaeuw van droefheyt lillen
Doen weer in kraligh roodt al lachend' heughlijck drillen/
Ghy dese handen die ootmoed'lijck vouwen t'zaem/
Kunt klappen doen ter eer uws glorieuze naem/
En dees gheboghen knien voor eeuwigh zo doen legghen/
Om u/ach/hemels light/mijn dancks ghebeen te zeggen/
Met lofsangh uwer daedt/en in mijn open haer
Met wieroock en met mir' beoff'ren u autaer/
En deze haerze stem/die niet dan klaght kan bringhen/
Zal in u tempel dan een held're koorsangh zinghen'.
Zy knielt. Of vindt ghy/lieve liefd'/dat ick de hooghe Heer
Door zonden heb versteurt/en zyne heyl'ghe leer
Te reuckeloos verzuymdt/door luy ontughtigh leven/
En Gode daerom my mijn bede niet wil gheven?
Als een verdiende plaegh. O hemel ick beken/
Ick/lacy/arme wurm/u gunst niet waerdigh ben/
De dertelheyt mijns aerts heeft dickwils u vergheten
Dat ick in yd'le lust mijn jeughts tijt heb versleten/
Mijn ooghen meest ghebruyckt om 's werelts pracht te zien/
Dewijl het oogh mijns ziel ten hemel zoude vlien/
De hoovaerdy me deed' palleren deze haren/
Jae schaers docht ick dat die van u ghekomen waren/
De lust-lock vande werldt heeft zo mijn vlees bekoort/
Dat mijn ghehoor niet heeft u heyl'ghe woordt ghehoort/
Dit voorhooft zo gheproncht met voordaght zo gewreven/
Dat ick vergat dat daer mijn zonden zijn beschreven/
Dees hals heb ick verciert met perlen keer op keer/
Dat hy door pracht vergat voor u te buyghen/ Heer.
Zo groot/Heer/is t' ghetal n ÿns zonden en misdaden/
Dat inde tranen ick my zelven wel mocht baden/
Als die zo zijn ghestort/ ghelijck t' berouw ghebiedt/
Maer Godt/o Godt/gh p wilt de water tranen niet/
Maer een bekeert ghemoedt/een gheestelijck nieuw leven/

Daer ſtraelt u goedtheyt in 'als ernſtigh wy ons gheven/
Ond'r uw' ghenadens zwaert/'t welck dan zijn zlagh ophoudt/
Als ghy/o Heer/maer ziet/wien dat op u betrout.

Theophilus.

Theoph. Wel dochter in 't ghebedt? Godt moet u ztemme hooren:
Wat bidt ghy lieve kind?
Celeſtijn. Dat dien ick heb verkooren/
In eght my niet ghewerdt/iſt niet zijn heyl'ghe wil/
Op dat ick myne ernſt ghehoorzaemlijcke ſtil/
En u de teughel gheef.
Theoph. Kunt ghy u liefd' dan breecken
Tot u *Heliodoor*?
Celeſtijn. Dat waer te groven teecken
Mijns onſtanthaſte trouw/ de reden 't my belet.
Theoph. Ick zegh u dochter/dat ghy uyt u zinnen zet
De liefd' die ghy hem draeght/ ghy zult zijn vryen ſchouwẽ/
Of anders zal ick u niet voor mijn dochter houwen:
Wat wilt ghy nae u zin u zelven dan beſteen
Op u *Heliodoor*? ick zegh u doghter/neen/
En wacht u dat ghy hem oock nimmermeer hoort ſpreken/
Of ick vergheet my zelfs/en zalt op u weer wreecken/
De ongheneught die ghy u Vader aen zult doen.
Celeſtina. Zo zal ick dan mijn liefd' op mijn gedaghten voen.
Theophi. Wat zeght ghy Celeſtijn?
Celeſtina. Helaes/wat kan ick zegghen/
Dan dat ick al mijn wil ond'r u ghebodt wil legghen/
Gh'lijck ghy mijn vader zijt/zo mooght ghy my ghebien/
En gh'lijck ghy my ghebiet/zo zal u wil geſchien/
Ghehoorzaemheyt my dwinght te ztillen u begheeren/
Om u wil te voldoen/wil ick mijn wil ontbeeren/
Mijn zelven ick niet ben/noch uwen niet gheheel/
Mijn moeder een/ghy 't aer/en ick het derde deel/
Met reden eygh'nen mach/ dus heb ick 't minſt vermogen
Mijns zelven/want heb ick heur voedſter borſt ghezoghen/
Heur narmen my ghewieght/heur zorgh my opghevoet/
En ben ick niet u kint/dat is u vlees en bloet?
Met reen ghy twee ghedeelt(als ouders)mooght beheeren/
En ick mijn leven langh ontzightlijck u te eeren:
Maer Vader nu ghy my zo ſtricktelijck ghebiet/
En weyghert my dan dogh/een zlechte bede niet.
Theophi. Wat iſt dat ghy begheert?
Celeſtina. Dat ghy my wilt vergheven/
Dat ick *Heliodoor* zleghts lieve al mijn leven/
Maer zonder dat ick trouw'/en blijf ghelijck ick ben/
Want inde maeghdens ſtaet/ick zo wel leven ken.

Neen

Theophi. Neen kind/dat kan niet zijn/en 't zoud' u haest verdrieten
Te lieven en u lief dan nimmer te ghenieten.
Celestijn. Wel Vader zou ick hem dan zuyden ganslijck af?
Theophil 't moet zijn/stelt u daer nae.
Celestina. Zo delft u doghters graf.
Theophi. Wat zeght ghy Celestijn?
Celestina. Dat ick hem mach vergheten.
Die 'ck niet vergheten kan.
Theophi. Mijn dochter ghy zult weten/
Dat Polotheus is de man die ick begheer/
Wits hy u troulijck lieft/ ghy hem zult lieven weer/
'k Wil dat ghy Heliodoor, hier nae niet meer zult namen/
Want nimmer zult ghy met Heliodoor verzamen.
Celestina. Ons zielen zullen dan in 't heym'lijck zijn vereent.
Theophi. Wat zeght ghy doghter daer? Celest. Dat Gode my verleent/
Ick wissen mach mijn liefd'/om lieven u verkooren.
Theophi. En waght u dat ick oock niet anders en magh hooren/
Of ban u uyt mijn huys/en ken u voor gheen kind'/
Celestina. Zught uyt mijn droeve borst/ en laet u heete wind'
Ten hemel stygen op/en daer ootmoed'lijck klaghen
De teeringh die mijn ziel bedecktelijck moet draghen/
Mijn lief Heliodoor, vlieght my bedruckte stem/
Zeght hem/al ist/dat dwinght ghehoorzaemheyt/ick hem
Niet spreecken magh/helaes/zo zullen mijn ghedaghten
Daeghs wercken staegh met hem/ en oock aldaer vernachten/
Die vryheyt gunt my liefd'/dat liefd' ick niet en schroom
Met u Heliodoor te spreecken in mijn droom/
Ach/moght ick droomen staegh/maer zonder/lief/te slapen/
Wat vreught? wat lust? wat smaeck zoud' dan mijn ziele rapen?
Wat teecken zend' ick best aen mijn Heliodoor?
Mijn beeld'/mijn schilderey/zo beelt hem stedigh voor
De heyligh die zijn hert nu langhe heeft bezeten/
Een schilder die ick ken/Panphilio, gheheeten/
Naeboetst het leven recht/om hem ick vaerdigh zen/
En rust oock niet voor dat ick wel gheschildert ben. Binnen.

Lucia in boerinne kleeren met juck en emers.

Is Polotheus zo valsch'/ hy Celestijn zou vryen/
En my ghezelschap nu met voordaght dus wil myen?
Hy zwoer my dat ick was zijn aldereerste lief/
Met woorden niet alleen/maer in zo meen'gen brief/
Docht 't zy hoe 't zy ick meent behendigh te beleden/
Ick zijn ghevry bespie in dees boerinne kleden/
En vind' ick 't gheen men zeyt/zo wil ick v'looven trouw
Aen reynigheyt/en noyt oock werden yemants vrouw/
Hier aen de Amstels zijd' zijn komste wil 'k verwachten/
Verzelschapt met thien duyst mael duyzent duyst ghedaghten.

Sephalus. Waen-hoop/O schalcke vrouw/hoe menigh ghy bedrieght/
Die ghy door hoop en tijt bedruckt in slape wieght/
Mits ghy door zoete hoop het bitterst' kunt verzachten/
Als tijt afgrijslijck greens luck-lockigh ghy weer lachten/
Al bulderden de tijt/ghy zmeeckte weer om zoet/
Al raesden 't hert en pols/ghy kittelden 't gemoedt/
Al weenden 't droef ghezicht/ghy vlayden weer de ooghen/
Vermoorden ons de tijt/ upt u weer 't leven zooghen/
Als dit arm herte berst/mits tijt my had verkracht/
Zo troetelden ghy weer/g'lijck of ghy had ghelacht/
O hoop u lijcke wert/op 't statighst nu begraven/
En werdt ter aerd' ghevoert door u ghelolde zlaven/
Met weenen/en ghehuyl/ mits zy nu raecken quijt
Hier cōt O hoop/die zoeten kost de bitterheyt heurs tijt/
Panphilio Maer nu dat Polotheus, Lucia haest zal trouwen/
uyt. Nu is het hoopen dood'/die langh heeft onderhouwen.
Arm Sephalus, helaes. wel wie mach ghinder staen?
Pamphilio, zijt ghy't? komt laet ons t'zamen gaen/
'k Weet waerom dat ghy weendt/ick weet de gront uws treuren/
Want g'lijck u herte barst zo moet het myne scheuren/
Ons polssen houden maet/hoe ist? dat ghy dus staert?
G'lijck of ghy zegghen woud'/nu opent zwarte Aerdt
En zlockt ons beyde in. Panphilio wilt spreecken/
Of waent ghy door 't ghezwijgh u arme hert te breecken?
En stopt u windens toght/daer 't droeve hert door zught/
Verzmoort zo 't laffe hert/ door 't derven vande lucht/
Of ziet ghy of ghy kunt de zoete boetsteen vinden/
Lucia schoone Nymph/die lieve en beminden?

Panphilio O Sephalus 'k herdenck hoe vreughdigh dat het gras
Weer rees/alst van die Nymph gans plat ghetreden was/
De groent van glory zwol/mits als de bloemkens zaghen
Dat deze lieve grond/die perle had ghedraghen.
O Sephalus, 't gheluck brinst uyt heur felste nijdt/
Nu zy gheheugh'nis terght 't herkauwen onze tijt/
Nu zy gheheugh'nis port.

Sephalus. 't Verleden te verhalen/
Om in herdenckings woudt door zoetheyt te verdwalen.
Panphilio ghedenckt u wel dat ghy eens waert
Op 't linden-rond-prieel/in spieghels-hof ghepaert/
Met ons Lucia, Nymph? niet langhe nae 't uytbreecken
Des Oostens held're licht/ hoe dat mijn leen bezweecken/
Als ick van d' Reeg'liers dijck/u beyden t'zamen zagh.

Panphil. Vriendt Sephalus waerom?

Sephalus. De jalouzye lagh
Zo wred'ligh in mijn hert/door liefdens wars mishaghen/

Vermits

Vermits de liefde kan gheen me-ghezel verdraghen/
Het teerste linde bladt/ 't gheen roerde onbedocht/
Scheen oft de Echo was van/ Ia, die ghy verzocht.
Het zlechtste wild-ghezangh/ dat/ laey/ ick kost hooren/
Scheen of my droeflijck zeyd'/u lief hebt ghy verlooren/
De linde telghskens die natuur ghestrenghelt had
Afbeelden my hoe ghy met heur ghenarmt doen zadt/
En zy upt lodder-lust u minlijck toe gingh wencken.

Panphil. O Sephalus, dit doet my levendigh ghedencken/
Ghy met u cierlijck jaght/al vlieghend' door de windt
Eens quaemt van Diemen af/vol zeyl/met fock en blindt/
En mits ghy t' halver Meer quaemt tuyghden u uw'ooghen/
Dat zy was op den dijck/ O Godt/hoe dat doen vlooghen
V zinnen/en het Jaght/uw' waterende mond'/
Beletten dat ghy 't roer doen qualijck stuuren kond'/
En mijn Castanien bruyn/die vande stat quam draven
Vertrotsten/als hy zagh wat glans heur ooghen gaven/
" Het montstuck bruyst hy wit/steeckt d'ooren inde loght/
" En zwelt zijn ronde hals/neustoghtens heete voght
" Bewalmden al den dijck/en brinsende zo krachtigh/
Dat al de werelt zagh/ nae 't eele beest zo praghtigh.
V Jaght ghy stuurt aen landt/en heuslijck met ghebeen
Verzocht/Lucia,zoud' doen in u Jaghte treen/
Ach hoe de aerde streef om heur niet te verliezen/
Als d'arme dijck verstond zy 't water woud' verkiezen/
V zeylen zwollen trots/als Celestijn in tradt/
En d'Amstel sprongh van vreught/doen zy de Nymphe hadt/
Drulooze ighe yt mijn gheest zo schielijck doen ontroerde/
Dat ick/helaes/niet wist of ick de teughel voerde
Des ruyn die ick bereed'.

Sephalus. Bedroefden u mijn lock?

Panphil. Om dat/helaes u jaght/ziel upt mijn ziele trock/
De vlagghen uwes jaght my trotsten door' t gheslipper/
Vermits hy had ghelaen de lief zijns liebe schipper/
V wimpels bralden upt/'t scheen glory daer in zat/
Mits zy Lucia doen ond'r heure lommer had.
't Ghemoed' my zo verzloegh/deur herts en zielens quellen/
Dat ick van spijt terstont bedroeft nae stal gingh tellen/
De Ruyters dezer stadt/wel zaghen hoe vergingh
De lust des stomme beest/vermits zijn ryder hingh
zwaermoedigh 't hooft ter aerdt.

Sephalus. Laet ons nu t'zamen klaghen
't Verlies des liebe maeght.

Panphil. Yets moet ick u noch braghen.
Hebt ghy my opt ghehaet?

Sephalus. Nopt was ick zo ghezint/
Maer liefden u om dat ick wist dat ghy bemint.

De zelve die ick lief/dies nòyt ick u benyden/
Jae in al mijn ghevrij voorzightighlijck ick myden
Te spreecken yets van u als eer/ en in u lof/
Jae dattet dicht gheboomt van oud' Meerhuyzens hof
Ghetuygh'nis draghen kost/'t zou anders niet verklaren.

Panphil. 't Is Polotheus ghe luck hy met heur zal vergaren/
die 't minste wel verdient.

Sephalus. 't Zijn d'ouders die het doen.

Panphilio Daer hebt ghy 't recht ghetreft.

Sephalus. Jae doet my oock vermoen.
't Waer datmé't heur opdrong/ zy zoud' hem dus niet trouwē/
Als ick heurs liefdens gift met tranen dick aenschouwe/
Verandert mijn gheloof.

Panphilio Wat wast?

Sephalus. Een haeren znoer
Van lieve goude draen/'t gheen ick als teecken voer
Heurs waerste hooghste gunst.

Panphil. 't Gheen zy my heeft ghegheven/
Omringht dees hertens arm/en voedt mijn droeve leven/
Ghelijck de band mijns trouw/die 't wislen my belet.

Sephalus. Panphilio wat wast?

Panphilio Een gouden Braseler.
De gouden gaf my goudt.

Sephalus. Als ick dees lieve haren
Verheugelijcken kus/ick kan u niet verklaren/
Wat lodder vreught ick voel.

Panphilio En als ick zlechts bezie
Dees lieve perlens gift zo buygh ick fluex mijn knie/
En danck luck voor mijn luck/ ick inde krijgh mijns klagen
Ter eeren van mijn schoon dees boeyen noch mach dragen.
Ach/Sephalus,als my somwylen noch voorbeelt
De schoonheyt van de schoon.

Sephalus. Wat vreughde dat dan teelt?

Panphil. Wa t pijngh hy draghen most.

Sephalus. 'k Bekent/ick heb misproocken/
Als beyd' de stralen van heur ooghens licht uytbroocken/
Wast niet een zoet fenijn?

Panphilio Wast niet een tooverlicht
Vol Adamantens kracht? Ach/krachtighste ghezight.

Sephalus. Veel meer kost zy bedryven/
Als opt Agrippa moght met Cirklens kunste schryven/
Wegh Circes met u roey/want meerder kracht zy hadt/
In lief omhelsingh van heur lieve arms bevat/
De liefste Circkel die de goden moghen wenschen/
Betooverden zy Goon? hoe light ons arme menschen.

Panphilio O Godt wy zijn heur quijt.

Sephalus O arme droeve lien/

Panphilio,

Panphilio laet ons de plaets zomtijts bespien/
Alwaer die heerse vrouw/ ons vryen pleegh te hooren.

Panphili. Zo zien wy dan 't begin waer wy ons zelfs verlooren/
Ach Sephalus, laet ons doch vaeck ghemoeten t'zaem.

Sephalus. En voeden op 't ghesprek heurs alderzoetste naem.

Panphili. En bidden d'hooghen Godt hy 'tluckighst' heur wil geven.

Sephalus. En dat wy in ons liefd' volherden al ons leven. Binnen.

Lucia.

Ach/God/hoe kildt mijn hert/ heur klagen is mijn schult/
Ha quackelooze min/ghy hebt de spreuck verbult/
Dat die't al wil al zal in't leste weer verliezen/
Te zinlijck was mijn wil/deur wispeltuurigh kiezen/
Ick was goedronts ghevrijt/maer zeyden jae/ noch neen/
Dies yder waenden dat hy was mijn lief alleen.
Ach/onbedochte jeught/ach/onghezifte zinnen/
Hoe kost ghy in't ghevry van veelen zoetheyt vinnen?
Vermocht u momme-hert heur't vrijen al te zaem
Te gunnen? en wel wist 't u was onaenghenaem.
Ho/daer is Polotheus/'t schijnt hy spreeckt met zich zelven/
Kost ick nu uyt zijn reen zijn valske hert bedelven/
Hy deed' ick Sephalus, Panphilio hun beyd'
Vermits zijn deughdens schijn mijn liefde gans onzeyd'.

(Hier kōt Polotheus uyt.)

Polotheus *lezende dit navolghende klinckdicht.*

SONNET.

Heeft een woord zo veel zins? zoud' een woord u berouwen?
Vermagh een woord zo veel? kan een woord zo veel doen?
Heeft een woord zo veel maght? dat ghy niet zijt zo koen,
Dat ghy dat woord mijn ziel met my zoud' willen houwen?
Of waent ghy dat ick op dat woordeken zou bouwen,
De hay-grond myns gheluck? en daerom wilt verhoen
Te uyten 't lieve woord, waerop ick zoude voen
De kittelende vreughd' der ziele mijnes trouwe.
Zo miltheyt dat belet, of 't onverdienst my doet,
Of dat mijn g'luck niet strekt na d'hooghte mijns gemoedt,
Dat zulcken, ja, mijn schoon, in mijn luck-star zoud' legghen.
Doch gh'lijck ghy door gewoont geen, ja, oyt kost, zo't scheen,
Want uyt u k'ralen mond', niet comt al 't woortjen neen,
Zo zeght Nymph tweemael neen, g'lijk of ghy eens ja woud' zeggen.

Dit's na de kunst gherijmt/maer ist niet wel ghezeyt/
Heeft een woort zo veel zins? hoe zoetelijck het bleyt/

Een

Een Klinck-dicht wel ghemaeckt en kunstelijck beschreven:
Maer wien mijns liefkens zal ick dit nu moghen gheven?
Aen/Oediel? neen/want zy werden half verzot?
De arme sloof en weet niet dat ick met heur spot/
Aen/Emerens/waer best/daer sullen woorden baten
Want vastlijck zy ghelooft/Hermyl/heur heeft verlaten.
Off aen/Lucia? neen/ Want zy kan zegghen jae/
Neen/neen/het dient heur niet/t'is beste dat ick gae
Daer meed' nae/Celestyn,'want als ick al mijn zegghen
Des liefdt die ick heur draegh met schryven vast belegghe
Soo zal zy gh'loven dat ickalles trouw'lijck meen
En 't gheene dat ick zeggh' al meen icker niet een.

Schoon-praet. Polotheus en Schijn-deught.

Ho meester zijt ghy hier'? ick b'hoorder oock te weesen/
Hebt ghy 't klinck-dicht ghemaeckt?
Poloth. Daer ist/en moochtet leesen.

Shoon-praet leest het Clinckdicht, ende ghelesen hebbende spreeckt

't Is kunstelijck ghetreft/t'is wel en schoon ghepraet/
Hoe meenich isser oock die hen bedrieghen laet.
Schynd. En dat door uwe tongh die zoetelijck kan quelen.
Schoonp. En uwen valschen schijn/die can de herten steelen.
Schynd. Maer 't eynde draeght de last.
Schoonp. En ghy door uwen schijn
Syt arger als de pest/en Solimans fenijn.
Poloth. Nu knapen hout doch vree/vree/vree/weest niet vermetel.
Schynd. Ghy zijt swart gh'lijck de pot/
Schoonp. En ghy ghelijck de Ketel.
Poloth. Com't.is tijt dat wy gaen/ick wilnae t'Reegliers hof.
Schynd. O Sot. Scho. O Gek. O Nar. Schij. Schoonpraet dat is te grof.
Schoonp. Ghy hebt een Heere gangh/Wel statich kunt ghy treden.
Schynd. Hy meent al waers. Pol. Hoe dat? Scho. Zo hoflijk zijn u zeden.
Ploth. Wats aertighst'? dus of zoo?
Schynd. Hoe? alles staet u wel.
Schoonp. O ghy bevaynsde drogh. Schynd. O Schalleken ghesel.
Schoonp. Die ons ghelooven zijn voorzeker wel bedroghen/
Want al zijn schijn is vals. Schynd. En al u praet ghelogghen.

Lucia.

O wulpse wispeltuur/bevaynsd' en schalcken man.
Ontlost mijn hert u liefd/want liefd' ick uyt my ban/
Fy liefd'/fy trou/fy al/fy al de gayle zinnen
Waer liefd' voochdye had/fy ghy die oyt beminnen

Balda-

Baldadigh/zonder eer/ liefd's schenner/ d'wraeck zy Godt/
Fy u ghy deughdens mom/ die met de liefde spot/
De aerde is te eel u znoode rif te draghen/
't Onmenschelijcke wreedt den goeden Godt moet plagen/
Mijn klacht ghy meught ontvliē/maer d'hertē-kenner niet/
D'alweter/d'hooghen al/uws hertens borne ziet/
Gedachtens gauwe gheest/ die stedigh hipplend' zweven/
Zijn al in 's Hemels koor op stael pampier beschreven.
Of aght ghy/ aerdtse schalck/ de woorden g'lijck de windt?
Of meent ghy opper-fielt 't onzightbaer woordt niet bint/
Ghelijck bezeghelt was? of gist ghy dat het spreecken
Gheen hertens taelman is? en woorden zijn te breecken/
Ghelijck de teere rijs? al 's werelts haef men bindt
Met schrift en leenigh was/maer d'heylghe liefd' en vint
Gheen zeecker wisser band als rechte ware woorden/
Mits d'hemel tuyght/ die d'herten ken/en woordē hoordē.
O lieve Nymphen/ die de deughde zelven zijt/
Laet ick u waerschuw zijn. het bloeyzel mynes tijdt/
De Lenten mijnder jeught/de Sprengh-tijt mynes leven
Werdt deerlijck my ontruckt/ vermits ick heb ghegheven
Een vrye vryeraegs/en meer als een ghehoort/
Dus staeckt u miltheyt doch zo flucx als u een woord
Van liefde werdt ghemeldt/ en ghy bevint zijt meenen/
En ghy geen weerliefd' voeldt/wilt geen spraeck meer verleenen/
Of ghy misdoet u zelfs/en desg'lijcks die u vryen/
Panphilio is nu met Sephalus int lyen/
Vermits ick noyt goedtronts hun liefde heb ontzeyt/
En Polotheus, die met liefd's schijn heeft gheveyt/
Jae boertigh my ontstal mijn weerliefd't (als zijn haven)
Die doet Lucia nu in heur misbruyck begraven.
Ziet dit verkeerde kleedt beduydt mijn ongheluck/
't Gheen lieve liefdt uyt ernst voordachtigh my aentrock/
Ach/Hemel/ist u wil? stilt hemel u begheeren/
Dat 's dat ghy my nu wilt in een Boerin verkeeren/
De stede ben ick wars/de landt bouw garen leer/
Om wapen 't lieve vlock/de zoete gaytsens teer/
En op het hauw'zen riedt ick onder 's olmens lommer/
In eenigheyt beklaegh mijn wrede hertens commer/
In 't onbekent ghewest vrymoedigher ick klaegh/
Als in bemuurde stat by bloedtverwante-maegh/
En als de uyers droogh mijns geytjens worden zullen/
Zal ick de emers met mijn laeuwe tranen vullen/
Als vloeden mijnes hert/en knielen aen 't autaer/
Van heyl'ghe liefd'/en heur op off'ren al mijn waer.
Doch eer ick dus vertreck wensk ick noch eens te spreecken
Met Polothes, op dat hy weet/ick weet zijn treecken/
En hem verzaecke voorts. Dus d'emers en de py/

F Zorgh-

Tot dat ick weerom coom hier stelle aen de zy.
Maer liefd' verkeert in haet: (wy dadelijck bevinden)
Dat die haet grooter is als ofmen noyt beminden.

VIERDE BEDRIIF.

Heliodoor *en* Pamphilio. *Met al het schilder ghereetschap.*

Heliod. T'Verburghen heyl'ge wit uws voorzichticheyts vooch,
Te duyster is/o Godt/voor ons bevliesde oogh/
't Gheschickte wisselt niet/u slot wert niet ontsloten/
En van u Godt/o Godt/wy niet als goet genooten.
O borne alder goet/diet alles hier beheert/
Hy knielt. Heer gheeft dat uwen knecht zijn wille buyghen leert
Ghewillich onder u/en zoo ootmoedich buyghen/
Dat zijn ghelaten hert u voorzicht mach ghetuyghen
De Lam'ren uwes block u heyl'ghe wil verstaen
Door hen welvaerdicheyt en zy u wils-wech gaen/
Waert anders/laes/hoe soud' t'hert schrickelijck vervaren/
Door twijffel of men ooch u uytverkoren waren/
Dus Heer u milde aert/deur weldaet dubbel fout/
Schickt door u heyl'ghe gheest/dat 't al op u vertrout.
D'alvoeder/d'hoghen Son belight ons met zijn stralen
Maer moet hy niet zijn licht van u/o Godt/eerst haelen?
En wat zijn vinn'ge vier omma telijck verhet
Sent ghy niet weer de maen die 't al in mate zet?
Destarreens held'ze aerd'/met tintelend' ghe flicker
Ist niet alle u stuur/o Heer/o al beschicker?
En schickt ghy 't al ten best/hoe zoud' ick my versteuren
Vermits my Celestijn, na wensch niet mach ghebeuren?
't Is moogh'lijck my niet nut/o Godt 't is u bekent
O bid ick hooghen Heer/genadelijck my zent
Een yverich gemoedt/en sonder meer begeeren
Dan alles wat gheschiet alleen zy t' uwer eeren/
Breeckt Heer mijn eygen wil/Heer maeckt my uwen kneght
Ryst op Dat ick u heyl'ghe Godt/mach dienen trou en recht/
Nu vind ick my gherust/wel wat mach daer doch weesen/
't Is een boerinne kleet/soud 't quaet zijn dat ick dese
Boers kleedingh nu aen treck/en in een vreemde schijn/
Noch eens bezichte gae/mijn schoone Celestijn.
Die Polotheus, laes/geluckelijck sal trouwen/
O laet my doch die star bedecktelijck aenschouwen
En stelen mijn herts vreughd' behendich onder t'juck
Met dese Emers beyd/en smaeckelijcke pluck
Een bittre dorre bloem/want yder zal vermoeyen
Dat ick te velde gae/om melleken de Koeyen

Helio-

Pamphil. Heliodoor, hoe dus? Heliod. Panphil. mÿn vriend'
Verwondert niet dat ghy my in dees kledingh vind'
Pamphil. Hoe in dees Boeren py? Heliod. In dese Boeren kleden
In dese vreemde schÿn gaet reyne liefd' my leden/
En onder 't honten Juck niet Emers gh'lÿck ghy ziet.
Pamphil. Ist met u dus verkeert? Heliod. Helacy/dit is niet
Te gh'lÿcken by 't verborm/want liefde my verkeerden
In een uurwerck/en in de hersenen hy leerden
De raepkens mede gaen/door 't onrust mÿns ghedacht
De voeten zÿn de tÿt/en tÿt met yver tracht
Te volghen hertens wensk/het klocxken is mÿn herte/
De hamer Jalouzy/vol droeve bitt're smerte/
Die half en heele uur/jae oock minuten slaet/
En 't wyserken des wercx/in mÿn ghezighte staet.
Panphilio, daer zult ghy levendich bevinden
Hoe trou/hoe reyn/hoe zeer/Heliodoor, beminden/
Panphilio, besiet. Panphil. O vriendt Heliodoor
V droefheyt my bedroeft. Heliod. Helacy/ick verloor
De Noorden pool/wiens licht mÿn ziele zoo bezinden
Dat ick int s'Hemels rond/niet eenen star can vinden
Die mÿn verdwaelde gheest ten haven stuuren mach
Betoghen is de lught/de zonne gheeft gheen dach/
Panphilio. op me. Panphil. Kost ick 't u helpen draghen
'k Bethoonden u mÿn liefd'. Heliod. De liefde doet my klaghen
't Is liefde diet my doet Panphilio. Panphil. Helaes/
Verloort ghy dan u lief? Heliod. 'k Verloor mÿn levens aes/
'k Verloor heur niet alleen/maer ick verlies/my zelven
Pamphilio, my zelfs/mocht ick dit lijf bedelven
Ick graefde flucx mÿn graf. Panph. Heliodoor, bedaerd/
Ghy zÿt het niet alleen op dees bedroefde aerd'/
" Op dees benaude werldt heeft yder mensk zÿn quellen/
" Soo raslÿck keert het luck/dat hemels worden hellen/
" De vreucht verkeert in rouw/de blyheyt in verdriet/
" Het lachen in ghehuyl/het schateren in niet
" Als suchten en gheclach/want al des werelts goeden
" Is mommen cans gelÿck/het Ebben en 't hooch vloeden
Wat? is u lief u stuur?
Heliod. Ja dat zy niet en ziet
De tranens bloed'gezocht/die uyt dees ooghen vliet
Pamphil. De stuurheyt in de maeght bet-weters spytich laecken
" Nochtans is stuurheyt 't schilt om d'eere niet te raecken/
" Als wulps en gayle min 't eerbare Nimphken terght/
" En om lusts boet te stout/het eerlÿck herte verght/
" De min ghebruyckt gheen reen/maer lust doet hem verkiesen/
" Dus stuurheyt voecht heur wel/die d'eer niet wil verliesen/
" 't Is moogh'lÿck 't eerlick toom die u dus claghen doet
Helio. 't Is eerelÿcke liefd'/die immer mÿn ghemoet

Sorghvuldigh heeft beheert. Panp. Ick bid u mach ick't weten/
Wie ist? Heliod. Die ick bemin/die mijn hert heeft bezeten
Als Septer vrou! Pan. Wien ist? Heliod. 't Is lieve Celestijn.
Ach/ghy Celeste naem/hoe luckigh zoud' ick zijn/
Dat u Heliodoor, u naem met vreught mocht uyten.

Panphil. Ick meende dat ghy waert om 'thuwelijck te sluyten.

Heliod. O sluyten d'asem op/en scheyden lijf en ziel/
Ach/hoe mijn herte beeft/ 't gheluck heur lichte wiel
Op 't spytighst' omme keert.

Panphil. Met wien zal zy dan houwen?

Heliod. De lieve perle zal met Polotheus trouwen.

Panphil. Met Polotheus, hoe? Lucia zomen zeyt/
Die trout hem. Heliod. Neen/O neen heur Vader heeft beleyt
Het huwelijck met hem. Panph. Wat? ghy moet u verzinnen.

Heliod. Godt gheeft. Pan. Doch ick zal haest de waerheyt onderbinnē.

Heliod. Hoe dat? Panph. Want Celestijn die heeft op mijn verzocht/
'k Heur conterfeyten zoud'/ zo dat ick met my brocht
't Ghereetschap tot de kunst/ziet hier het waere teycken.

Heliod. Panphilio, ist waer? mijn leden my bezweycken/
Ick bid u laet my gaen/om schilderen dat beelt/
In schijn gh'lijck of ghy 't waert/Panphilio zo steelt/
Heliodoor noch eens het by-zijn vandie waerde.

Panphil. Ghy zijt mijn ongelijck van wezen/stalt/en baerde/
My dunckt het qualijck voeght.

Heliod. Neen/leent my slechts u kleedt/
En eenen valsen baert/ die vind ick wel ghereet/
Een naesten u ghelijck. Pan. Hoe zult ghy 't dan voort maecken/
Verstaet ghy schilder-kunst? Heli. Een dood man zal haest raken
't Dood-verwen zonder kunst/ 'k verstae zo veel daer van/
Dat ick de omhael van een troonie maecken kan.
Dus weyghert niet mijn beed'.

Panphil. Voor my ick ben te vreden/
Daer is 't pallet/en al de verwen oock gherede/
Het lood-wit/oocker-lack/bruyn-rood/ vermelioen/
Keuls aerd/gheel/omb'ren zwart/ het gheen ghy hebt van doen/
't Is alles t'uwen best/begheert ghy oock mijn kleeren?

Heliod. Voor al. Pan. Hout daer/ick zal van alles u stofferen/
En gheeft my weer u kleet/ziet dat ghy 't wel beleght.

Heliod. Panphilio mijn vriendt/ ghy toont u vriendtschap recht/
Zo mijn verbaesde gheest het schild'ren niet kan henghen/
Zo zal ick u heur beelt/hier in mijn herte brenghen. Binnen.

Panphilio aen hebbende de kledingh van *Heliodoor*.

Ghelijck Heliodoor, Panphilio oock klaeght.
Ach/sleghte en boere kleedt/een droevigh hert u draeght/
Gh'lijck ghy bedeckten 't zijn/zo deckt ghy oock het myne/
Dus yder heeft zijn kruys/een yder draeght het zyne/

Hier

Niet wel gheloof ick 'tgheen Heliodoor my zeyd'/
Want Polotheus kan niet trouwen hunkien beyd'.
Lucja, dat ghaet vast/ heeft Polotheus verkoozen/
Zo Celestijn hem lieft/ dat's niet als liefd' verlooren.
't Is vreemdt 't gheen hy my zeyd'/ maer/ lacy/ al te wis/
Dat mijn Lucias liefd' tot my verlooren is/
En of ick in dit kleet/ de schoon noch eens moght spreecken/
Op offrend' he ur mijn ziel/ en tranen liet uytbreecken/
Als tuyghen van mijn trouw'/ op dat zy klaerlijck ken/
Hoe wel zy my verlaet/ ick noch heur lieber ben/
En wezen zal/ zo langh dees azem lught zal gheven/
En met heur liebe naem oock eynden zal mijn leven.
Ach/ die eens deughdlijck liefdt/ hoe vast boeydt ons die band/
Ghy Batavieren van mijn zoete Vaderland/
Laet ick u spieghel zijn/ hoewel ick heur moet derven/
Zo zal Panphilio noch met heure liefde sterven/
De grootste glory die mijn herte wensken kan/
Is dat ick alle liefd'/ als tot heur uyt my van.
Ghewortelt is mijn trouw/ die vastheyt kan niet breecken/
Het quaedst dat ick heur wensk/ is dat ick my magh wreecken/
Door proeve mijnes liefd'/ en hertelijcke veen/
Ick Gode bidt hy heur/ heur hertens wensch verleen.

Lucia.

Lucia. Wel wien is in mijn kleet? Panph. Die u heeft in zijn herte,
Lucia. Wie ist? Panph. 't Is hy/ helaes/ vol droeve bitt're zmerte.
Lucia. Zal ick hem spreecken aen? Panph. Ach alderzoetste stem/
Neen Nimphe/ 't past my best/ want/ lacy/ zo ghy hem/
Vermits zijn trouwe liefd' in tranen doet verzmooren/
Mijn Enghel weyghert niet zijn laeste zught te hooren.
Lucia. Panphilio zijt ghy't? hoe komt ghy dus verkleedt?
Panphil. Mijn schoon/ gheloost dat ick het zelven niet en weet/
U lippen gaeft ghy my wel eer om lust te blussen/
Gunt nu mijn Enghel slechts/ dat ick u kleedt magh kussen.
Lucia. Panphilio hoe dus? Panph. Ghelijck Lucia ziet/
Panphilio en is Panphilio nu niet/
Maer mijne trouwe kost herts trouwe noyt verkeeren/
Al ziet ghy lief my nu in deze ruewe kleeren/
Mijn ziele die is u. Luc. 't Schijnt Gode niet en wil
Dat ick u trouwe liefd'/ door mijn weerliefde stil.
Den Hemel stuurt het al/ en teughelt onze zinnen.
Panphilio Nochtans Lucia, zal ick stedigh u beminnen.
Lucia. Volmaeckter is u liefd' als ick aen u verdien.
Panphilio Ach/ dat ghy/ waerde Vrouw/ mijn herte eens moght zien,
Lucia. En dat ghy 't mijne zaeght/ ghy zoudt van angste beven.
Panphilio Om dat ick daer/ helaes/ een ander in zagh leven.

Lucia. En of ghy daer een ztorm/ een krijgh/een razingh vond.
Panphilio Dit spreecken niet en voeght u overschoone mond'.
Lucia. 't Optwendigh vaeck vermomt het gheestelijcke woelen.
Panphilio Want kunt ghy anders als de liefde in u voelen ?
Lucia. V meeningh ick verstae/maer ghy verstaet my niet.
Panphilio Hebt ghy niet al u wensch' en noemt ghy dat verdriet?
Lucia. Mijn spraeck onmachtigh is/om 't gheen ick voel te uyten.
Panphilio De teeckenen uws liefd'/die in u herte sluyten.
Lucia. De teeckenen mijns haet/en liefde die ick heel.
Panphilio Is haet en liefde beyd' in 't herte even veel.
Lucia. De laetst vermoordt de eerst/maer d'eerste kan niet sterven.
Panphilio En zal de eerst om d'laest hun wenschen moeten derven?
Lucia. Waer liefd' in haet verkeert/ is liefd' een dubble haet.
Panphilio Daer is oprechte liefd'/die gheen haet in en laet.
Lucia. Waer al 't ghehoopte mist/is dat niet om beklaghen ?
Panphili, Ghelijck als d'eene liefd'/en d'aer gheen liefd' kan draghen.
Lucia. Die wil niet als hy mach/mach vaeck niet als hy wil.
Panphilio Hoe hoogher datmen vlоogh/hoe lagher datmen vil.
Lucia. Die tijt gheen tijt en aght misgunt de tijt de tyden.
Panphilio Die noyt v[...]rdriet en had ghevoelt gheen anders lyden.
Lucia. Te vee[...] ghekeurs/helaes/ons kiezingh missen doet.
Panphilio 't Is wel verkooren 't gheen oprechte liefde doet.
Lucia. Te qualijck ist ghetreft/als wy gheen liefd' ghenieten.
Panphili. Hoe komt/Lucia, dat u lieve ooghen vlieten
In kristalyne voght ? wat deert u lieve maeght ?
Wat schort u waerde Nymph ? wat ist dat ghy beklaeght ?
Lucia. Panphilio, ay me/ach/kost mijn herte breken.
Panphilio Kunt ghy't niet spreecken uyt/betoont my eenigh teecken/
't Zy dat ghy my mistrout.
Lucia. Ach tonghe dat ghy spraeckt/
Zo melden ghy mijn schandt/ach hoe dit herte haeckt
Nae 't droeve diepe graf. Binnen.
Panphilio Lief/ wil u passy maten/
Ick volgh heur waer zy gaet/'k en kan heur niet verlaten. Binnen.

Celestina, Heliodoor *in Panphilios kleeren.*

Celestina O bitt'ren droeve eeuw/u onluck komt te post
Indringhen teghen wind/die zughtens vlaegh ontlost/
Zal deze Pilgremaeg/ach God/noch langher duuren ?
Zal nimm[...]r uwen wil mijn levens eyndt bestuuren ?
Wy menschen schepf'len zijn door goddelijcke raedt/
Waer ruste nimmer plaetst' in hoogh of laghe staet.
Panphilio, ghy hier ? hoe quaemt ghy doch niet eer ?
Heliod. Die eens komt niet vertoeft/wat's Joffrouw u begheer ?
Celestina Panphilio 'k heb lust/dat ghy my wilt op't kunstighst'/
Nae 't leven schildren/en laet u penceel nu gunstighst'/

En

En aerdighst' toonen kunst. Heliod. Wel Joffrouw Celestijn:
Wilt ghy't in deze kle'en? Celest. Panphilio ten zijn
De kleed'ren niet die ghy zult trachten wel te raecken/
Maer wilt het aenghezight nae 't levens beelde maecken.

Heliodo. Dit licht behaeght my best. Celest. Wel/stelt my nae u zin.

Heliodor. Een weynigh derwaerts zit/op dat ick schaduw' bin.
En ziet my vrylijck aen/gh'lijck of ghy hem bezighten/
Die ghy u weerliefd' gunt. Celest. Helaes/wy arme wighten/
Spreeckt doch niet van de liefd'.

Heliodo. Liefd' is een heyl'ghe kraght/
Die d'herten zo beheert door godelijcke maght/
Dat wy niet zijn ons zelfs door reyne liefds verkiezen/
Maer in 't gheen datmen lieft ons zelven wy verliezen.

Celestina. En zulcken zoeten pijn/en zulcken vreemden gril/
Dat 't gheen men niet en mach/men yverighste wil.
Panphilio, mijn vriendt/ Panphilio ick wilden/
Ghy my zo schild'ren kost/gh'lijck of mijn herte trilden/
Gh'lijck of ick waer verbaest/en droevigh van ghezight/
En dat ick oogh' op een/op een/op een/door plight
Die ick hem schuldigh ben/en schildert my verduystert/
Ghelijck een donck're nacht.

Heliodo. Zit neer en stil.

Celestina. Maer luystert/
En stelt daer by dat ick roep dickwils/laes/helaes/
En wringh mijn handen t'zaem.

Heliodo. 't Zal zijn. Celest. En dat ick raes:
Ghelijck een zinn'loos mensk'/en in mijn swaerste droomen/
Veel vreemtheyts mijn ghemoet/en my te vooren komen
De vrughten mynes hoop. Heliod. Wel alles zal gheschien.

Celestijn. En dat ick dickwils wensk' my light te moghen zien/
De waerste lieve zon.

Heliodor. Zeght vry al u begheeren.

Celestina En schildert oock hoe dat mijn vader wil beheeren
De teughel mijnder wil.

Heliodo. 't Zal zijn/ zit still'kens neer.

Celestina. Maer schildert dat ick zegh/hoe dat ick niet begheer/
Om dat ick niet en kan. Heliod: En zal ick hier oock stellen
Zijn antwoordt?

Celestina. Jae voor al/hoe dat hy mijn herts quellen
In 't minste niet en aght/al gheef ick al mijn reen/
Al smeeck ick met ghebeen/hy antwoordt stadigh neen/
Panphilio, en stelt des Hemels tent vol starren/
En dat mijn zinnen daer in't flickeren verwarren/
Ter wijle dat ick zoeck/en laey niet en vin
Die pool/die man/die helt/die trouw'lijck ick bemin.

Heliodor. Wel nu/maer ziet my aen. Celest. En dat ghy niet vergheten
wilt/wel te beelden af de trouwe mijns ghewetens/

Een vast

Een vast ghehepde liefd. Helio. Wel heb ick het nu al?
Cel. En schildert dat ick vaeck van flauwt ter aerde val/
En nat de droge aerd' met laeuwe-bloede-tranen/
En dat ick dickwilstraght mijn vader te vermanen
t'Ontfarmen mijne staet/diet/laep/ niet en acht.
Helio. Wel isser noch yets meer?
Cel. Ja schilder mijn ghedacht.
Een Doolhof vol verdriet.
He. 'k Salt wel nae 't leven treffen.
Celest. En dat ick dan mijn stem op 't lupste op gae heffen/
En roep/o God wats liefd'? En vaecken als ick droom
Dat ick zijn naeme noem/en niet in't minste schroom/
Te noemen hem mijn lief/mijn hert/mijn vreught/mijn ziele/
En dickwils dat ick dan al slapend' droevich kniele/
En epsk'de Hemel hulp.
Helio. Wel nu ick ben ghereet/
Sit stil/en ick begin/want ick nu duyd'lijck weet
De grondt van u begheert/zoo weet ick het te maecken/
En alles wat ghy zeght naet leven oock wel raecken
Celest. Wat schildert ghy nu doch ?
Heliod. Nu teycken ick het haer/
Celest. Het haer?dat wil ick niet/maer schildert dat ick vaer/
En dollligh raes/en tier/ en upt treck beyd' mijn vlechten/
Op dat mijn ving'ren niet in d'haren souden hechten.
He. 't Een voor en t'ander nae/stelt u weer in u stoel.
Ce. Panphilio vergeet niet dat ick hier ghevoel
Een Kancker die staech eet.
He. En hoe sal ick hem noemen ?
Ce. Noemt hem Heli, ha tongh/hae tongh/wat wilt ghy roemen
Van 't gheen ghy niet en hebt? Panphijl,ick bid u gheeft
Ghy zelfs de quel een naem.
Heliod. Soo hy gheen name heeft
Zo zal ick mijn penseel een name laeten vinden/
Cel. Wat schildert ghy? He. De naem.
Celest. Wat naem ? He. Van u beminden.
Ce. Panphilio,waer ist ? He. Int midpunt uwes hert
Celest. Wien ist? He. 't Is Polothes.
Ce. Ach oorsprongh' mijnes smert/
Ghy woeckenaer mijns rust/wilt gh'in mijn herte stellen
Dat beuswight/die mijn lust verkeert in duysent quellen/
Flucx gheeft my u pallet/t'panneel in stucken breeck.
He. Bedaert u Celestijn,
Ce. Ja ick mijn hert doorsteeck/
De wantrou my beheert/ach/leven mocht ghy vluchten.
He. Bezadicht lieve maeght. Ce. Ha mocht ick het upt sughten
O'lijck tranen barsten upt. He. Ondeckt my doch u quel
Ce. Panphilio,ick leef in een bedroefde Hel.

Wie

Heliod. Wie ist doch diet u doet/en wilt voor my niet helen
Celest. Hae lieven waerdste jeuchdt/
Heliod. De liefdens stormen telen
Haeck weer een zoete tijt/de quel moet zijn gheklaeght/
Want 't is een dubbel quaet/diet heymelijcke draeght.
Celest. Panphilio, belooft ghy dat ghy't stil zult houwen/
Op uwe mannen woord'? Heliod. Ja ick ter goeder trouwen
Celest. Ick lief/Heliodoor, die alderwaerdste helt.
Heliod. Liefdt hy u niet?
Celest. Ach ja/Panphilio/het quelt
My mits dat onse liefd'/mijn Vader wil beletten/
Hy wil dat ick mijn liefd/op Polothes, soud' zetten/
En liefd is zoo gheheydt/tot mijn Heliodoor,
Dat liever ick/helaes/mijn leven flucx verloor/
Eer dat ick wislen soud :met hem wil ick liefst leven
Al waer dat d'ander my septer en kroon moght geven.
Heliod. Wanneer spraeckt ghy hem lest?
Celest. O Godt 't is my verboon/
Mijn Vader dat belet.
Heliod. En oft u vader schoon
Verbiet/hebt ghy wel lust om hem noch eens te spreecken?
Celest. Ach Waer mijn luck zoo rijp
Heliod. Wel gheeft my slechts een teecken
Waer by Heliodoor, mach weten dat ghy't meent/
En dat ghy hem uyt liefd/zijn by-comst graegh verleent/
Ick weet dan raedt dat hy in haest by u zal weesen.
Celest. O Godt dat ons gheluck zoo hooch moght zijn geresen
Panphilio, mijn hert/ick bid u draecht dat meed'
Want leeft mijn ziel in hem/mijn herte is ghereed'/
Om 't hem als offer-munt brywillichlijck te geven.
Heliod. Mijn waerde Celestijn,/Ach voedster-vrouw mijns leven
Hier is Heliodoor Celest. Heliodoor zijt ghy?
Hae/lief, Heliod. Hoe ist mijn hert! Ach eynt ghy nu u tijt
Zy valt in flaeuwte. Door 't hebben uwes wensk? sluyt ghy dees lieve ooghen?
Is u mijn/Engel, dan u lieve geest ontvloghen?
Is vreucht u levens graf/gh'lijck rouw u leven was?
Valt nu het laste zandt des tijt uws jeughdens glas?
Mijn Nimphe, Celestijn, zal ick de oorsaeck weesen
Dat nu de Sonne zet/waer uyt mijn vreuchden resen?
Ist mijn onluck dat ick dees starren luycken moet
Waer op mijn jeughdens ziel/zo langhe heeft gevoedt?
Helaes/verliest ghy nu u asem-ambers lughte
Door een benaude znick uws hertens laste sughte?
Waert ghy u leven moed'/nu ghy u leven zaecht?
En d'Hemel met ootmoedt u ziel ten offer draeght?
Was dese eeuw' te snood' voor u mijn lief te leven?
Waer met de heyl'ghen wilt/u in ghemeent begheven

De wereld is te woeſt voor u te leven in/
Verwiſſelt u daerom in hemelſe Zantin/
Verſchrickelijcke dood/ghy wreeden-menſk-verſlinder/
Afgryzelijcke kracht/ghy lijf en ziel ontbinder/
Hoe ghy natuure trotſt/dat ghy dit lieve beelt
Zo ſchielijck/laes/helaes/ontyd'lijck ons ontſteelt/
Dit lieve laeuwe bloedt in kil-koud' doet verkeeren/
Dat niemant teghens u ghewelt zigh magh verweeren.
Nu vlieght de heyl'ghe ziel uyt deze ſchoone kas/
Die in volmaecktheyt zelfs natuurens proeve was.
Wat jammer iſt dat ghy u graven zult vercieren
Met zulcken ſchepzel/ach/tot voedzel uwer dieren.
Ach werelt/droeve eeuw'/u ſchoonſte raeckt ghy quijt/
Al ons Bataefſche vreughd'/ ontruckt de gryze tijt/
Ach/armen/die wel eer/(als liefd' dit beelde kuſten)
Verhoopten/dat ghy lief/hier inne noch zoud' ruſten/
Vernoemt u zelven flucx/want ghy 't verhoopte derft/
Het dood-bed u vry naemt/waer op u waerde ſterft.
Ha/liefſte roozen mondt/'t verwelcken van u kleuren/
Doet dit benaude hert van rouwe droevigh ſcheuren.
Ha/eelſte maeghdens borſt/waer mijn herts ziel bezluyt/
Ghy die ick heb verwaght/werdt nu des hemels bruyd.
Ach/lief/ruſt waerde Vrouw'/mijn hert wilt mede draghen/
Het overblijfſels eynd' van mijn bedroefde daghen.
Gheen lighte heeft den dagh/de zon niet meer om gaet/
Nu ſchoone Celeſtijn Heliodoor verlaet/
Nu 't leven van my ſcheyt door 't ſterven van mijn waerde/
Nu wenſkt Heliodoor geen leven meer op d'aerde/
De werelt die wel eer een hemel ſcheen te zijn/
Door 't lieve heldre light mijns Enghel Celeſtijn,
Wert nu een droeve hel/ Aræta magh wel treuren/
Nu d' hooft-vrouw' van heur rey/de keur van al heur keuren/
Het naeckte beeld heurs zelfs/de bruyne aerd bevat/
Ach/eelſte reynſte Nymph/die opt de werelt hadt.
Hoe wel de koude dood vernielt u jeughdigh leven/
De tytel van u eer blijft op u graf beſchreven/
In 't hardiſt' en diepſte ſtael met erffelijcke roem/
Dat onder uwen Zarck ruſt d'eelſt' Bataeſſe bloem.
V fame zal van eeuw' tot eeuw' u lof ghetuyghen/
En voor 't eerlijcke graf veel knien ontzighlijck buyghen.
Ghy lieve Nymphen ziet/dus veel vermagh de deughd/
Laet deughd en eere zijn/ de Atropos uws jeughd/
Al zmeeckt u gayle luſt/al troetelt u de minne/
Al terght u 't krancke vlees/en laet u niet verwinnen/
Een kleyn minuijens vreught des vleeſchelijcke vrouw'
Bezwaerdt u eele ziel met een gheduur'ghe rouw'.
Al waert ghy zo volmaeckt/dat u niet moght ghebreecken/

Van

Van 'tgheen het Lichaem roert//jae by Heleen, gheleecken
Naturens kunstens proef / en d'eere niet ontsiet
Zoo zijn u gaven gheen/u hebben min als niet/
Onteiersels zijnt veel eer/als schoonheyts gaven gheven
Helaes/een dartle wil van vuyl ontuchtigh leven.
Ach arme slaverny/vermomdt/begrijnst/verzot
Want die ghy 't meeste gheeft/is d'eerst die u bespot/
Verdwaelde domme zin hun dertelijck doet steyg'ren
Want langher niet en duurt/zijn minne als heur weyg'ren.

Mijn *Nimphe*, had myn hert, desgh'lycx had ick het heur
Myn herte gaf ick heur, om my heur hert te gheven,
Heur herte was myn ziel, myn herte was heur leven
Gheen Septer nam ick, noch zy oock gheen croon daer veur,
Zy wonden eerst myn hert, myn hert heur herte wonden,
Zy eerst ontstack myn vier, door 't loncken heurs ghezight,
De vlammen van my hert heeft heur vier oock ontlight,
Het weer-vier, van myn vier, heeft heur weerliefd'ontbonden.
Zeght vry bedroefde ztem in bitterst' myns getreur
Mijn Enghel had mijn hert desgh'lijcx had ick het heur.

Tuyght ghy het lieve mondt/wien dat zy had verkoosen/
Ghebreckt u asems klanck/laet uwe lippen bloosen/
Als 't ware teecken van een onbevreynst ghemoedt/
Of nat maer dit Corael/met heure Nectars zoett
Of blickt maer eens ter vaert dees toegeluyckte starren/
Of laet dit gouden haer al krullende verwarren
Op dit Albastre vel in een robijnne kleur/
Als teken dat zy heeft geliefdt/Heliodor.
En ghy yvoren hand/verbindster onser trouwe
Die door u lief gedruck het herte mijnes vrouwe
In mijn hert hebt gheprint/mijn hantrou ick u gheef
Sy in mijn hert zal zijn/zoo langhe als ick leef.
Vaert wel mijn waerde Nimph, 't schijnt nu de engh'len streven
Wien dat u zael'ghe ziel de welcoom-hant zal geven
Int hoghe heyl'ghe koor/gh'lijck lief oe ons verbond
Bezegelt ghy 't voor 't laest/met u bestorven mond.
sy kust hē Ha/laeste droefste kus/Helaes/ick voel noch leven/
Ach lieve Celestijn. Wilt al-vermogher gheven
Dat dese flaeuwe lught in asems cracht vermeert/
En dit dood-koude lijf/in warmte weer verkeert.
't Scheen of het vier mijns liefst doort ernstich hertigh kussen

Mits ick gheraeckten heure lippen om te bluſſen
De yver mijnes ziel/heur kilkoud' weer ontſtack/
En die bekrelde toght heurs aſems vlughte brack.
Niet vreemdts en iſt Goddin (van u heb ick mijn leven)
Dat ick door diep ghezught/u hert lught heb ghegheven/
Dwinght upt mijn borſt u lught/dringt vaerdigh heurwaerts in/
Op offert al het uw'/aen uwe Coningin/
Al miſt ghy 't leven/denckt/hoe zoet ghy weer gheraeckten/
Dees ſchoone lieve mondt/waer ghy zo langh nae haeckten/
Kuſt dan Heliodoor, zo langh u azem leeft/
Want 't ſchijnt ghy door 't ghekus u Enghel 't leven gheeft.
Hoe iſt mijn lieve hert? helpt Godt/'k voel heur beweghen/
Heur polſſen leven weer/O Hemel zend u zeghen/
O opper-milden God/doch deze Enghel ſpaert/
Ghelijck de Phenix van de ſchoonen op de aerdt.
Ontloſt u teere borſt van dees benaude hetten/
Zught upt mijn lieve Nymph/laet u Auroor weer zetten/
Het purpre friſſe root/in dit Albaſt're wit
V'ws lieve kaecſkens glans/laet u ſpraeck-rijcke-lit
Door 't upten van een woordt my duyzent levens gheven.

Celeſtina. Ay me/Heliodoor. Helio. O glory mijnes leven.
Celeſtijn. Ha Lief? Helio. O hert. Celeſt. Mijn vreughd.
Heliodo. Mijn ziel. Celeſt. Mijn al. Heliod. O trouw.
Celeſtijn. Heliodoor. He. Mijn nymph. Cel. Mijn eygẽ. He. Waerde vrou.
Celeſtijn. Als d'overgroote rouw' de hooghe vreught ghevoelden
De gheeſtelijcke kracht zo in mijn herte woelden/
Dat hun gheweldt het wiel mijns zinnen upt het ſpoor
Zo ſchielijck dreef/helaes/dat ick 't verſtant verloor.
Heliodor. Hoe iſt mijn Enghel nu? Celeſt. ten kan niet qualijck wezen/
Nu ick u by-zijn heb/ hoe quamt lief dat ghy deze
Verkeerde kleen aentrockt? Heliod. Om dat my was ghezept/
Ghy Polotheus liefdt/en om het recht beſchept
Te weten/nam ick door/dus te verſpien u vryen.
Celeſtijn. 't Schijnt dat de haet en nijdt ons liefde niet koſt lyen.
Heliodo. Daer is die ſchalcken man. Poloth. Wat doet de tijt oock niet.
Celeſtijn. Lief laet ons gaen van hier. Helio. Op dat hy ons niet ziet.
Binnen.

Polotheus.

Polothe. Iſt nu niet wel gemaeckt? Schijn. Wat duyker mach hem deeren?
Schoonp. Wat of de zot ghebreeckt? Schijnd. Hoe gaet hy fantazeeren?
Schoonp. Wel meeſter/dus bedroeft? Poloth. De koeck leyt in de as.
De kaert is valſk'. Schijnd. Hoe dat? Polot. Hermilio die was
In viſſchers ſchijn beſpien/of Emerenſa vryden/
En Emerenſa oock bezloot ten zelven tyde
Te leenen zynen yy/ ontdeckten dus hun tween/

En dat

En dat ick van de quel de oorzaeck was alleen/
Dus komt het aenden dagh.
Schoonp. Wel zo wy hun door looghen
De vrughten hunliens liefd' eerst listelijck ontooghen/
Quetst hun nu in hun eer/dat wascht dan niemant of.
Schijn-d. Zeght dat ghy heur bezliept. Poloth. Hola/dat's wat te grof.
Schijn-d. Te grof? 't is niet te grof. Schoonp. En welgevonden broertjen.
Zo maeckt ghy vande maeght een eerlijck proper hoertjen.
Polothe. Zy is te wel befaemt.
Schijn-d. Dat zeyt niet. Schoonp. Houdt ghy wis.
Dat d'alder grootsten hoop zal gh'looven dat zy't is.
Polothe. Het zegghen niet bewest/het zy ick het kan proeven.
Schijn-d. Als wy het tuyghen zult ghy and'ren niet behoeven.
Schoonp. Wy noemen tijt en plaets. Poloth. De looghen die begheert.
Een teecken die heur ciert. Schijn. Daer zijn wy in volleert.
Nu praterken zegh op/dit past u alder aerdighst.
Schoonp. En om te decken my/is u schijn alder vaerdighst.
Schijn-d. Ick zegh in't Reeg'liers hof. Pol. Neen in heur vaders tuyn.
Schijn-d. Hy ciert de looghen oock. Schoonp. Ghy fieltighe scharluyn.
Wel/in heur Vaders hof/daer zaghen wy het grilleken.
Polothe. Befamen heur ter vaert/hoe dat ghy hadt heur willeken/
'k Wed' dat Hermilio dan het meysken niet begheert.
Schoonp. Zo blijft zy zonder man. Schijnd. En schandelijck onteert.
Schoonp. Wy brengen 't aen den dagh. Schijn. En laet ghy't aen u leunen,
Poloth. Maer spreeckt uyt eenen mont. Binnen.
Schijn-d. Ghy meught daer wel op steunen.
Schoonp. Adieu/mijn Heer. Schijnd. Vaerd' wel.
Schoonp. Wy broepen hem wel mal.
Schijn-d. Wel wat oft noch in't eynd' met hem noch wezen zal.
Schoonp. Eerst stont hy na heur eer. Schijn. Maer zy was al te eerlijck.
Schoonp. Nu steelt hy heur heur eer. Schijnd. Voorwaer 't is al te deerlijck.
Schoon. Wel/ick wil na den Dam. Schijn. Ick na de nieuwe brugh.
Schoonp. Tot boosheyt zijn steets beyd' ons willens vleugh'len vlugh.

Lucia.

O wereldt/looze mom/ u schijnsel niet en teelt/
Als bondels vol verdriet/die onze ruste steelt.
En ghy blind-hockte-vrouw/raept ghy hier in u vreughd'/
Als ghy vermoordt de ziel van reuckelooze jeught?
Raept ghy hier in vermaeck/als deze tranens vlaghen/
Door volheyt vande voght/ om strijt malkander jaghen?
Schept ghy hier in u vreughd'/ick op dit bleecke vel/
Als tuyghsters mijns verdriets/mijn tranen u toe tel?
Is dit u lust fortuyn/ nu deze weenens zoutheyt
Bevliezen d'ooghen gh'lijck in kreuple dorre oudheyt?
Ach/blindt vry al 't ghezight/op dat ick niet beoogh

Dees

Dees dulle werldt die/laes/Lucia valsk toe boogh/
'k Verbloeck u trotze rond'/'k verbloeck u dwaze zotheyt/
'k Begeef my uyt u rey/Ach heyl'ghe hooghe godheyt/
Ziet doch myn zinnens koor van 's werelts yd'le waen/
En dit boetvaerd'ghe hert stuurt op de vayle paen/
Om leeren wat ick ben/en wetend' myn onwaerde/
Ick u ghenaed'/o God/verbrede op de aerde.

Polotheus.

Polothe. Is dat Lucia niet? Lucia dus ghekleet?
Lucia. Ghy Heere ziet myn hert/ghy alles weeten kunt/
En twyffel niet/dat ghy my u ghenade gunt.
Polothe. Lucia in 't ghebedt! Luc. Ghy hier! ghy zoud' u schamen/
Ghy valske boosewight/dat Lucia ghy zoud' namen.
De naem is veel te goedt/da t die naem azem vondt/
Om uytghebrocht te zyn door zulcken valsken mondt/
Eedt-breecker/schalcken fielt/ghy dobbel-tongh'/ bedriegher/
Eer-quetser/God-vergeet/ghy wispel tuur'ghe liegher.
't Gheen ghy my hebt ghedaen/Lucia u vergheeft/
Waer waerdigh niet en zyt ghy op de aerde leeft.
Ghy lieve maeghden houdt myn ong h'luck in ghedachten/
Op dat ghy u wel meught voor dubb'le tonghen wachten. Binnen.
Schoonp. Ist nu niet wel ghemaeckt?
Schijn-d. Ist nu niet wel ghepreeckt!
Schoonp. Ist nu niet wel ghevryt!
Polothe. Myn hert van spyte breeckt/
Nu Celestijn oock met Heliodoor gaet trouwen.
Schijn-d. Wat kunnen wy al doen?
Schoonp. Wat kunnen wy al brouwen?
Poloth. Wat zeght ghy?
Schoonp. Niet myn Heer.
Schijn-d. Hoe staet hy nu bepist!
Polotheus Wat?
Schijn-d. Niet myn Heer.
Polothe. Nu blyckt dat al myn arghelist
De man tot schande brenght.
Schoonp. 't Kost anders oock niet wezen.
Schijn-d. Hy bryden vier ghelijck.
Schoonp. Waer kost hun niet belezen.
Schijn-d. Hoe schoon dat ghy oock spraeckt.
Schoonp. Hoe deughdzaem ghy u hielt.
Schijn-d. Jae watten arghen loer. Schoop. Jae watten schalcken fielt.
Polothe. Hoe nu? wat zeght ghy knecht?
Schoonp. Ghy mooght gheen moedt verliezen/
Wy zullen weer op nieus weer ander vrysters kieze n.
Schijn-d. En mallen zo wat heen. Poloth. Ick treck flucx uyt het landt.
Waeromm

Schoonp. Waerom? Schijn. Vraeght ghy waerō! om d'over groote schant.
Schoonp. Hoe staet hy nu en suft?
Polothe. Hoe dat? Schijnd Maer ghy moet weten/
Als ghy zijt buyten 's lands wert alles voort vergheten.
Poloth. Ach/ niemant quam in last hy brocht zigh zelfs daer in.
Schoonp. Ho meester komt nu eerst dat spreeckwoordt in u zin?
Schijn-d. 't Is nu te laet bedoght. Schoon. Het kind is al verdroncken.
Poloth. Kouragie/'k wil op nieus mijn prachtigh op gaen proncken/
En nemen aen de reys. Ha/wien ick noch bedriegh. Binnen.
Schijn-d. Wat dunckt u van de quant?
Schoonp. Wat dunckt u van die vliegh?
Schijn-d. Wy hebbent wel beschickt.
Schoonp. Schijn-deughd' ghy kunt wat brouwen.
Schijn-d. Zwijght Schoon-praet, zeecker ghy meught wel u znater houwen.
Schoonp. Beziet u zelven eerst/eer dat ghy't my verwijt.
Schijn-d. Neen/ gheeft my bry de handt/ want ghy doch Schoon-praet zijt/
Die al de Werelt loert/ want woorden moetmen gh'looven/
En door een praetjen kunt ghy d'herten boertigh roven/
Wat werckt ghy doch al quaets.
Schoonp. En ghy doet niet veel goet.
Schijn-d. Speel op/Goen dagh mijn Heer.
Schoonp. D'een boef den ander groet/
Van voren schijnt ghy yets/maer laetmen u aenschouwen
Van after/zo magh elck van u Schijn-deught wel grouwen.
Schijn-d. En ghy? Schoonp. Keert u eens om.
Schijn-d. En laetmen u eens zien?
Schoonp. Wat duycker ick nu zie/men zoude van u vlien.
Schijn-d. Ghy zijt de duyvel gh'lijck.
Schoonp. En ghy de mondt der hellen.
Schijn-d. Schoon-praet wat moghen wy malcander doch dus quellen/
Wy zijn doch eens van aert. Scho. En vrouwen meen'gen kuur.
Die u ghelooft is zot. Schijnd Die u ghelooft is puur.
Schoonp. Wel broertjen/wat is't zlot/waer zullen wy belanghen?
Schijn-d. Nae d'oude neeringh' weer.
Schoonp. Wat meent ghy aen te vanghen?
Schijn-d. Ick wil ter bruyloft van Hermijl, en Emerens.
Schoonp. Ick meed'/ dat's wel bedocht/daer zullen wy na wens
Ons kuurtjens speelen dan.
Schijn-d. De Feest wert oock ghehouwen
Van Celestina, die Heliodoor zal trouwen.
Schoonp. Daer moeten wy oock heen. Schijnd. En vryen dattet klapt.
Schoonp. Want menigh meysken wert door ons in't net betrapt.
Schijnd. En wercken vaecken wel een koddighe boelagie.
Schoonp. Hier eyndight onze Spel der Batavierse Vryagie.

FINIS.